

Kallelse

Vård- och omsorgsnämnden kallas till sammanträde

Tid: Tisdagen den 25 oktober 2016 kl. 18.00

Plats: Lagen, plan 1, Alceahuset, Hackstavägen 22

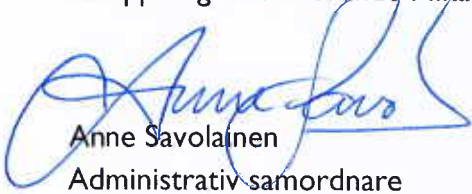
(Sammanträdesrum Lagen är reserverat för Alliansen kl. 16.30–18.00.

Sammanträdesrum Losjön, plan 1 är reserverat för oppositionen kl. 17.00–18.00)

Övrig information:

Vänligen anmäl eventuella förhinder till Anne Savolainen, anne.savolainen@osteraker.se

På uppdrag av ordförande Mikael Ottosson (KD)

Anne Savolainen
Administrativ samordnare

Dagordning

1. Upprop, fastställande av dagordning och övriga frågor
2. Val av justerare samt tid och plats för justering

Informationsärenden

3. Vård- och omsorgsnämndens månadsuppföljning per 2016-09-30
4. Rapportering av ej verkställda beslut per 2016-09-30
5. Revisionsrapport Vård- och omsorgsnämnden; Granskning av biståndsbedömning inom hemtjänsten samt granskning av styrning och kontroll av samhällsbetalda resor
6. Information om upphandlingen Enebackens särskilda boende
7. Information från förvaltningen
 - a) Förändringsarbetet inom socialförvaltningen
 - b) Avveckling av hemtjänstverksamhet i egen regi
 - c) Avfallshantering i vård- och omsorgsboenden

Beslutsärenden

8. Projekt öppen verksamhet för unga personer med psykisk funktionsnedsättning, Bryggan

9. Förlängning av beställning av Fixartjänst

10. Tillägg till Vård- och omsorgsnämndens delegationsordning gällande undertecknande av personuppgiftsbiträdesavtal

11. Individrelaterade ärenden

11.1 Fortsatt särskild ersättning för korttidsvistelse, Solskiftets barn- och ungdomsverksamhet

11.2 Fortsatt särskild ersättning för korttidstillsyn, Solskiftets barn- och ungdomsverksamhet

11.3 Fortsatt särskild ersättning för bostad med särskild service, Ljusterö Gruppbostad

11.4 Ansökan om personlig assistans

11.5 Ansökan om bostad med särskild service för barn

11.6 Ansökan om familjehem eller bostad med särskild service för barn

11.7 Ansökan om korttidsvistelse enligt LSS

11.8 Ansökan om korttidsvistelse enligt LSS

11.9 Ansökan om korttidsvistelse enligt LSS

11.10 Ansökan om boende i ett HVB-hem

11.11 Ansökan om boende i ett HVB-hem

12. Anmälan delegationsbeslut

12.1 Delegationslistor Procapita, september 2016 (finns i pärmen)

12.2 Ordförandebeslut, HVB-placering, 2016-10-04

12.3 Ordförandebeslut, bostad med särskild service för barn och ungdomar, 2016-10-05

12.4 Ordförandebeslut, beslut om HVB-boende, 2016-10-06

12.5 Ordförandebeslut, yttrande till kammarrätten i Stockholm, 2016-10-06

13. Delgivningar

13.1 Dom kammarrätten i Stockholm i mål 3298-16 (finns i pärmen)

13.2 Dom förvaltningsrätten i mål 3331-16 (finns i pärmen)

13.3 Dom förvaltningsrätten i mål 5304-16 (finns i pärmen)

13.4 Dom förvaltningsrätten i mål 5461-16 (finns i pärmen)

13.5 Dom förvaltningsrätten i mål 16453-16 (finns i pärmen)

13.6 Dom förvaltningsrätten i mål 17450-16 (finns i pärmen)

13.7 Dom förvaltningsrätten i mål 24204-16 (finns i pärmen)

13.8 Dom förvaltningsrätten i mål 24482-16 (finns i pärmen)

13.9 Statistikrapport kommunal vård september (finns i pärmen)

13.10 Sammanträdesprotokoll Samordningsförbundet Södra Roslagen 2016-05-25

13.11 Sammanträdesprotokoll Samordningsförbundet Södra Roslagen 2016-09-07

13.12 Revisionsrapport Vård- och omsorgsnämnden; Granskning av biståndsbedömning inom hemtjänsten samt granskning av styrning och kontroll av samhällsbetalda resor (bifogas i ärende 5)

13.13 KF § 6:11 2016-09-19 Valärenden (finns i pärmen)

3.

Vård- och omsorgsnämndens månadsuppföljning per 2016-09-30

Beslutsförslag:

1. Månadsuppföljning per 2016-09-30 och prognos per 2016-12-31 noteras.
2. Månadsuppföljning och prognos överlämnas till Kommunstyrelsen.

Tjänsteutlåtande

Socialförvaltningen

Till Vård- och omsorgsnämnden

Datum 2016-10-17

Dnr VON 2016/0035

Vård- och omsorgsnämndens månadsuppföljning per 2016-09-30

Beslutsförslag

Vård- och omsorgsnämndens beslut

1. Månadsuppföljning per 2016-09-30 och prognos per 2016-12-31 noteras.
2. Månadsuppföljning och prognos överlämnas till Kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Nämndens utfall för perioden uppgår till -420 873 tkr vilket motsvarar 100 % av periodbudgeten. Per sista september finns en positiv budgetavvikelse på 1 710 tkr, vilket är 1 227 tkr bättre än det underliggande resultatet från augusti 2016. Bokslutsprognosen för helåret är samma som föregående månad med +/-0. 650 tkr har lagts till årets budget och prognos och avser extra lönesatsningar för andra halvåret 2016.

Bilagor

1. "Ekonomisk uppföljning per den 30 september, Vård- och omsorgsnämnden", 2016-10-15.

Anders Lindblad
T.f. förvaltningschef

Christer Hansson
Controller

Christer Hansson
Controller

Ekonomisk uppföljning per den 30 september, Vård- och omsorgsnämnden

Ekonomisk sammanställning

Driftsredovisning per slag (belopp i tkr)	HELÅR				PERIOD: JAN -SEPT			
	Budget 2016	Prognos 2016	Budget- avvikelse	Utfall 2015	Period- budget	Utfall perioden	Budget- avvikelse	%
Verksamhetens intäkter								
Avgifter	23 011	23 011	0	21 957	17 258	17 428	170	101%
Övriga intäkter	45 989	45 039	-950	48 278	34 492	32 624	-1 868	95%
Summa intäkter	69 000	68 050	-950	70 235	51 750	50 052	-1 698	97%
Verksamhetens kostnader								
Personalkostnader	-28 348	-28 148	200	-26 878	-21 145	-19 153	1 992	91%
Lokal kostnader	-40 795	-40 795	0	-39 743	-30 596	-31 198	-602	102%
Kapitalkostnader	-852	-852	0	-876	-639	-639	0	100%
Köp av verksamhet	-531 991	-531 341	650	-519 845	-398 430	-395 133	3 297	99%
Övriga kostnader	-31 364	-31 264	100	-32 162	-23 523	-24 802	-1 279	105%
Summa kostnader	-633 350	-632 400	950	-619 504	-474 333	-470 925	3 408	99%
Verksamhetens nettokostnad	-564 350	-564 350	0	-549 269	-422 583	-420 873	1 710	100%

Driftsredovisning per verksamhet (belopp i tkr)	HELÅR				PERIOD: JAN -SEPT			
	Budget 2016	Prognos 2016	Budget- avvikelse	Utfall 2015	Period- budget	Utfall perioden	Budget- avvikelse	%
Nämnd och ledningsstab	-33 814	-33 814	0	-32 916	-25 245	-25 365	-120	100%
Särskilt boende	-152 896	-147 156	5 740	-134 125	-114 444	-109 258	5 186	95%
Korttidsplatser äldreomsorg	-28 768	-26 803	1 965	-36 960	-21 538	-19 428	2 110	90%
Hemtjänst	-93 378	-101 383	-8 005	-98 046	-69 896	-76 782	-6 886	110%
Övrig äldreomsorg	-14 071	-12 721	1 350	-11 465	-10 553	-9 127	1 426	86%
Korttids LSS	-17 746	-18 646	-900	-20 592	-13 310	-14 254	-944	107%
LSS-boende	-111 343	-110 843	500	-101 881	-83 361	-82 296	1 065	99%
Daglig verksamhet LSS	-30 170	-30 170	0	-29 607	-22 628	-22 015	613	97%
Övrig LSS-verksamhet	-6 729	-6 229	500	-7 013	-5 047	-4 743	304	94%
Vård psyk funktionshindrade	-17 640	-18 640	-1 000	-18 360	-13 224	-14 319	-1 095	108%
Övrig omsorg psyk funk hindr	-21 838	-21 488	350	-21 308	-16 369	-15 644	725	96%
Personlig assistans LSS	-12 717	-13 217	-500	-11 927	-9 538	-10 156	-618	106%
Personlig assistans SFB	-21 676	-21 676	0	-23 491	-16 257	-16 184	73	100%
Personligt Ombud	-1 564	-1 564	0	-1 578	-1 173	-1 302	-129	111%
Verksamhetens nettokostnad	-564 350	-564 350	0	-549 269	-422 583	-420 873	1 710	100%

Sammanfattning

Nämndens utfall för perioden uppgår till -420 873 tkr vilket motsvarar 100 % av periodbudgeten. Per sista september finns en positiv budgetavvikelse på 1 710 tkr, vilket är 1 227 tkr bättre än det underliggande resultatet från augusti 2016. Bokslutsprognosen för helåret är samma som

föregående månad med +/- 0,650 tkr har lagts till årets budget och prognos och avser extra lönesatsningar för andra halvåret 2016.

Kommentarer till utfall

Nämndens utfall för per den sista september innebär en positiv budgetavvikelse på ca 1,7 mkr, vilket är ca 1,2 mkr bättre än det underliggande utfallet från augusti 2016.

I maj flyttades de 6 mkr som låg som besparing på nämnd- och ledningsstab över till respektive verksamhet för att bättre återspegla den nyvarande budgeten som besparingarna sker under. Det innebär att hemtjänst får ett besparingskrav på 5 415 tkr/helår. Vidare flyttades 585 tkr/helår i maj till korttidsboende som avser minskade platser korttidsboende från 20 till 19 platser.

Inom särskild boende äldreomsorg finns för perioden ett överskott om 5,2 mkr. En av anledningarna är att beläggningsgraden varit hög i de boenden där nämnden betalar för tomma platser och tomgångsersättningen är därmed lägre. Detta innebär att köp av externa särskilda boendeplatser (Muskötvägen inkluderad) betydligt lägre än budgeterat vilket delvis kan förklaras av att brukarna själva istället valt att flytta till Enebacken, Vårdbo eller Solskiftet. Vidare har inte personer med många hemtjänsttimmar valt att flytta till boende i den utsträckning som önskats då de har önskat bo kvar hemma.

Även korttidsplatser äldreomsorg har ett positivt utfall om 2,1 mkr. Flytten av korttidsplatser från kommunens egen verksamhet till nytt avtal med privat utförare har positivt bidragit till en ökning av det positiva utfallet jämfört med budget. I det nya avtalet är ersättningen ca hälften för tomplatser samt att hyran ingår i avtalet med den nya utföraren. Nu ser vi en positiv effekt av detta. Samtidigt är behovet av korttidsplatser också mindre än budgeterat.

Inom hemtjänst har den negativa budgetavvikelsen ökat ytterligare och uppgår per september till 6,9 mkr. Ökningen av antalet utförda timmar jämfört med beslutade timmar är fortfarande orsaken och det kan också vara så att ökningen inom hemtjänst är större på grund av att färre än beräknat flyttat till särskilt boende. I september låg antalet utförda jfr beslutade timmar på 82,4 %, vilket är något lägre än i augusti då vi hade 83,9 %. Ny utförare Vårdproffsen har tillkommit i september, samtidigt som Camillas hemtjänst avser att sluta. Totalt kommer fortfarande 7 utförare att finnas inom kommunen för hemtjänst.

Utförd tid i timmar 2016 hemtjänst	Jan	Febr	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug	Sept	Åsk 2016	2015	2014
TOTALT EGENREGI UTFÖRDA	8 345	7 940	8 417	7 797	8 371	8 397	7 874	7 829	7 149	72 119	108 130	122 949
TOTALT EGENREGI BESTÄLLDA	10 372	9 531	9 737	9 121	9 462	9 512	9 349	9 256	8 565	84 905	143 268	172 522
% UTFÖRDA / BESTÄLLDA	80,5%	83,3%	86,4%	85,5%	88,5%	88,3%	84,2%	84,5%	83,5%	84,9%	75,5%	71,3%
TOTALT EXTERNA UTFÖRDA	13 492	12 926	14 252	13 918	14 030	13 110	12 795	13 880	13 479	121 882	142 079	118 857
TOTALT EXTERNA BESTÄLLDA	16 339	15 367	16 515	15 960	16 615	15 812	16 779	16 794	16 471	146 652	170 736	144 892
% UTFÖRDA / BESTÄLLDA	82,6%	84,1%	86,3%	87,2%	84,4%	82,9%	76,3%	82,6%	81,8%	83,1%	83,2%	82,0%
TOTALT HELA KOMMUNEN UTFÖRDA	21 837	20 866	22 669	21 715	22 401	21 507	20 669	21 709	20 628	194 001	250 209	241 806
TOTALT HELA KOMMUNEN BESTÄLLDA	26 711	24 898	26 252	25 081	26 077	25 324	26 128	26 050	25 036	231 557	314 004	317 414
% UTFÖRDA / BESTÄLLDA	81,8%	83,8%	86,4%	86,6%	85,9%	84,9%	79,1%	83,3%	82,4%	83,8%	79,7%	76,2%
Utförda tid fördelning												
ANDEL EGEN REGI	38,2%	38,1%	37,1%	35,9%	37,4%	39,0%	38,1%	36,1%	34,7%	37,2%	43,2%	50,8%
ANDEL EXTERNA	61,8%	61,9%	62,9%	64,1%	62,6%	61,0%	61,9%	63,9%	65,3%	62,8%	56,8%	49,2%

Övrig äldreomsorgs positiva avvikelse om 1,4 mnkr består av att friskvård till äldre på 0,5 mnkr som ej utbetalts och att daglig verksamhet för personer över 67 år ej betalas ut under hela året.

Inom LSS-verksamheter finns ett underskott för korttidsvistelse barn med 0,9 mnkr, anledningen är fler beviljade dagar till barn är budgeterat.

I tabellen nedan redovisas statistik för kommunalt bostadstillägg som infördes från 1 juli 2015. Ny period börjar från 1 april varje år, därav minskningarna av beviljade och avslag i april 2016.

Kommunalt bostadstillägg	jan-16	feb-16	mar-16	apr-16	maj-16	jun-16	jul-16	aug-16	sep-16
Antal beviljade, totalt	52	53	55	45	51	57	57	57	65
Antal avslag, totalt	6	6	6	1	1	1	1	1	1
Belopp per månad	56 729 kr	58 063 kr	60 499 kr	49 217 kr	55 449 kr	63 266 kr	63 266 kr	63 266 kr	65 694 kr

Kommentarer till bokslutsprognos

Helårsprognosen för september ligger oförändrad på totalnivå jämfört med föregående period vilket ger ett resultat utan budgetavvikelse.

För korttidsplatser äldreomsorg förbättras prognosen med 1 000 tkr i september med anledning av det nya avtalet med privat utförare där ej vi har lägre ersättning för tomplatser samt att behovet är något lägre än budgeterat.

Hemtjänsten fortsätter att försämra sitt utfall i september varför vi försämrar prognosen med ytterligare 1 500 tkr fortfarande med anledning av de höga utförandegraderna inom hemtjänsten. Totala underskottet prognostiseras nu till – 8 mnkr.

LSS boende förbättrar prognosen med 500 tkr i september, anledningen är mindre antal inom stöd och service boenden där vi inte betalar för tomplatser.

Åtgärdsplanen som togs fram i början av året verkar hittills vara realistisk. Utöver detta besparingspaket, så kan vi se positiva effekter av nya avtalet inom korttidsboende äldre där vi ej betalar fullt pris för tomplatser. Det enda som förändrats något är de beräknade ekonomiska effekterna av upphörd ersättning för delegering. Ett avtal har tecknats med landstinget avseende tredje kvartalet där hemtjänstpersonalen fortfarande utför delegerade uppgifter och att vi då får en ersättning från landstinget på 300 tkr. De tar sedan över ansvaret från och med oktober vilket gör att effekten av besparingen minskas med 150 tkr även om lösningen för övrigt är mycket tillfredställande.

Redogörelse för tomma platser per september

Under september månad betalade Vård- och omsorgsnämnden totalt för 348 tomdygn i särskilt boende vilket motsvarar 11,6 platser till en sammanlagd kostnad av 369 tkr. De senare månaderna har antalet tomplatser och kostnader ökat, vilket är oroande om tendenserna fortsätter. I tabellen nedan redovisas antal dygn och beläggningsgrad per boende:

Enhet	Dygn	Beläggingsgrad
Solskiftet	56	-95%
Vårdbo	39	-95%
Enebacken	253	-92%
Totalt	348	-93%

Inom LSS-boende utgår ingen speciell tomgångsersättning utan full ersättning utgår för alla platser som beslutats vara respektive enhets fasta kapacitet. Under september fanns sammantaget 2 plats tom, då Smedby stängde 3 platser från och med 1 maj. Kostnaden för platsen uppgår till 130 tkr. I tabellen nedan visas vilka enheter som hade tomma platser och hur många:

Enhet	Tomma platser
Oppsättra GB	2
Totalt	2

Helårseffekten av ovanstående ersättningar för tomma platser skulle uppgå till cirka 6 mkr om volymerna var enligt ovan hela året.

Nyckeltal

Nyckeltal äldreomsorg	Budget 2016	Prognos 2016	Utfall 2015
Särskilt boende, årsplatser	246	237	221
Särskilt boende, snittkostnad/dygn	1 753	1 772	1 662
Korttidsplatser, antal dygn	13 322	12 714	16 948
Korttidsplatser, snittkostnad/dygn	2 100	2 100	2 274
Utskrivningsklara, antal dygn	50	38	51
Utskrivningsklara, snittkostnad/dygn	4 229	4 229	4 013
Hemtjänst, utförda timmar dag och kväll	245 506	260 000	250 209
- varav extern regi	62%	63%	57%
Hemtjänst, antal kunder	550	554	544
Hemtjänst, pris/utförd timme	394	408	387

Nyckeltal funktionshinder	Budget 2016	Prognos 2016	Utfall 2015
Boende, antal vuxna egen regi	103	101	105
Boende, antal vuxna extern regi	37	40	29
Boende, antal barn	10	10	11
Daglig verksamhet enl. LSS, antal personer	171	171	169
Korttidsvistelse, antal dygn	3 844	4 194	5 125
Korttidstillsyn, antal barn	33	33	31
Hem för vård och boende (HVB), antal dygn	8 494	9 048	9 320
Hem för vård och boende (HVB), snittkostnad/dygn	2 262	2 209	2 220
Boendestöd, antal personer	131	131	128
Boendestöd, antal timmar	15 378	15 378	15 155
Sysselsättning enl. SoL, antal pass Kanalhuset	6 091	5 591	6 091
Personlig assistans LSS, antal personer	18	20	21
Personlig assistans SFB, antal personer	69	67	72

Redovisning statsbidrag

2 ggr per år redovisas statsbidragen, mars och september. Inga förändringar har skett jämfört med det som redovisades i mars 2016.

Redovisning av riktade statsbidrag 2016 (sept månad)

2016-10-13

Vård- och omsorgsnämnden

Typ av bidrag	Källa	Sökt Tkr	Beviljats Tkr	Period	Syfte
PRIO *	SKL		853	2016	Stöd till riktade insatser inom området psykisk hälsa
Ökad bemanning, Äldreomsorg **	Socialstyrelsen		5 666	2016	Att skapa ökad trygghet o kvalitet för den enskilde
Kunskapsutbildning för baspersonal	Socialstyrelsen		608	2016	Kunskapsutbildning för baspersonal inom äldre- och funktionshinderomsorgen
DigiT ***	Europ. Socialfonden	649		2016	Kunskapsutbildning inom IT för personal inom äldre- och funktionshinderomsorgen.

* Återrapportering eller återbetalning ej aktuellt för 2016.

** Fördelas 2016 mellan de särskilda boendena samt hemtjänstutövarna. Återrapportering samt återbetalning av ej förbrukade medel ska ske efter årets slut. Satsningen planeras fortsätta till 2018 men nya medel varje år.

*** Ev. beviljade medel används för att finansiera projektledning i Österåkers kommun

4.

Rapportering av ej verkställda beslut Vård- och omsorgsnämnden per 2016-09-30

Beslutsförslag:

1. Anteckna rapporten till protokollet.
2. Överlämna rapporten till Kommunfullmäktige och revisorerna.

Tjänsteutlåtande

Socialförvaltningen

Till Vård- och omsorgsnämnden

Datum 2016-10-13
Dnr VON 2016/0047

Rapportering av ej verkställda beslut enligt SoL och LSS 2016-09-30 från Vård- och omsorgsnämnden

Sammanfattning

Rapporten avser äldreomsorg enligt SoL och omsorg till personer med funktionsnedsättning enligt SoL och LSS.

Beslutsförslag

Vård- och omsorgsnämndens beslut

1. Anteckna rapporten till protokollet.
2. Överlämna rapporten till Kommunfullmäktige och revisorerna.

Bakgrund

Kommunen har skyldighet enligt 16 kap 6 f § socialtjänstlagen (SoL) och enligt 28 f § lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) att till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) och revisorerna rapportera gynnande beslut som inte verkställts inom tre månader från beslutsdatum.

Vård- och omsorgsnämnden ska även lämna statistikrapport till Kommunfullmäktige över hur många gynnande beslut enligt 4 kap. 1 § SoL och 9 § LSS som inte verkställts inom tre månader från dagen för gynnande beslut.

Förvaltningens slutsatser

SoL

Det fanns tre ej verkställda beslut enligt SoL att rapportera den 30 september 2016.

- Två beslut avser trygghetslarm. Den enskilde har tackat nej och en har återtagit ansökan i augusti.
- Ett beslut avser boendestöd. Den enskilde har tackat nej. Senare verkställt i september.

LSS

Det fanns femton ej verkställda beslut enligt LSS att rapportera den 30 september 2016.

- Fem beslut avser bostad med särskild service för vuxna. Fem personer har tackat nej till olika erbjudanden inom kommunen eller utanför kommunen. En av dessa väntar på särskilt anpassad bostad. En person har återtagit ansökan.
- Ett beslut avser bostad med särskild service för barn eller ungdomar. Familjen har valt att avvakta.
- Tre beslut avser korttidsvistelse. Tillgången till platser på helger är begränsad, berörd har fått erbjudanden om alternativ vardagar. Ett beslut är nu verkställt. Ett barn väntar på korttidsvistelse i familjehem.

Tjänsteutlåtande

- Ett beslut avser daglig verksamhet, erbjudanden har lämnats.
- Två beslut avser avlösarservice. En familj har valt att avvakta. Dialog pågår med familj om rekrytering.
- Två beslut avser ledsagarservice. Rekrytering pågår. En familj har valt att avvakta.
- Ett beslut avser kontaktperson. Beslutet har upphört efter omprövning.

Anders Lindblad
Tf. Socialchef

Sigbritt Sundling
Enhetschef

Expedieras

Kommunfullmäktige
Revisorena

5.

Revisionsrapport Vård- och omsorgsnämnden

Vård- och omsorgsnämnden

Granskning av biståndsbedömning inom hemtjänsten

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Österåkers kommun genomfört en granskning av styrning och ledning av hemtjänst, med avgränsning till biståndsbedömningen. Resultatet av granskningen framgår av bifogad rapport.

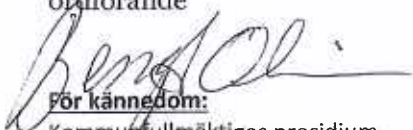
Den sammanfattande bedömningen utifrån granskningen är att Vård- och omsorgsnämnden inte i tillräcklig utsträckning säkerställer en ändamålsenlig styrning och ledning.

I granskningen görs bl.a. bedömningen att det finns förutsättningar för likabedömning och rättssäker handläggning, men att det trots detta finns skillnader i bedömningsnivå (genomsnittligt antal beviljade timmar per brukare) som bör analyseras vidare. I dagsläget bedöms det därmed finnas risk för brister i likabedömning och rättssäkerhet i biståndshandläggningen.

Revisorerna översänder rapporten och önskar en redovisning av vilka åtgärder nämnden avser vidta med anledning av de iakttagelser och rekommendationer som följer av granskningen. Svaret ska vara revisorerna tillhanda senast den 25 november 2016.

För revisorerna

Bengt Olin
ordförande

För kännedom:

Kommunfullmäktiges presidium
Kommundirektören

Revisionsrapport

Joanna Hägg
Fredrik Carlsson

September 2016

Granskning av styrning, ledning och uppföljning av biståndsbedömning för hemtjänst

Österåkers kommun

Innehållsförteckning

1.	Sammanfattning	1
2.	Inledning	3
2.1.	Bakgrund	3
2.2.	Revisionsfråga	3
2.3.	Metod och avgränsning	4
3.	Hemtjänst i Österåkers kommun	5
3.1.1.1.	Kostnader för kommunens hemtjänst	6
4.	Granskningsresultat	8
4.1.	Riktlinjer, rutiner och tillhörande system för myndighetsutövning	8
4.1.1.	Riktlinjer och rutiner	8
4.1.2.	Bedömning	9
4.2.	Förutsättningar för likabedömning och rättssäker handläggning	9
4.2.1.	Ärendedragningar och löpande stöd	9
4.2.2.	Biståndshandläggarnas beslut	10
4.2.3.	Aktgranskning	11
4.2.4.	Bedömning	11
4.3.	Uppföljning av beslut och av utförda timmar i förhållande till beslut	11
4.3.1.	Utveckling av beviljade och utförda timmar	11
4.3.2.	Uppföljning av individbeslut	13
4.3.3.	Bedömning	13
4.4.	Uppföljning och kontroll av ekonomi och kvalitet	14
4.4.1.	Nämndens mål och kvalitetsledningssystem	14
4.4.2.	Uppföljning av utförare och av kvalitet	15
4.4.3.	Brukarundersökningar	16
4.4.4.	Synpunkts- och klagomålshantering	17
4.4.5.	Intern kontroll	17
4.4.6.	Ekonomisk uppföljning	18
4.4.7.	Bedömning	19
5.	Bilagor	20

1. *Sammanfattning*

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Österåkers kommun genomfört en granskning av styrning och ledning av hemtjänst, med avgränsning till biståndsbedömningen.

Revisionsfrågan som skulle besvaras var: Säkerställer vård- och omsorgsnämnden en god biståndsbedömning genom en ändamålsenlig styrning och ledning av hemtjänstverksamheten.

Efter genomförd granskning är den sammanfattande bedömningen utifrån för granskningen uppsatta kontrollmål att vård- och omsorgsnämnden inte i tillräcklig utsträckning säkerställer en ändamålsenlig styrning och ledning.

PwC gör bedömningen att det i allt väsentligt finns riktlinjer, rutiner och tillhörande system för myndighetsutövning som är kända och tillämpliga. Nämndens riktlinjer är kända och upplevs som aktuella. Det pågår ett arbete med att implementera ÅBIC vilket syftar till att tydligare systematisera och styra handlägningsprocessen och dokumentationen av denna och inom förvaltningen tillämpas även en modell som beräknar antalet beviljade timmar.

PwC bedömer vidare att det finns förutsättningar för likabedömning och rättssäker handläggning, men att det trots detta finns skillnader i bedömningsnivå (genomsnittligt antal beviljade timmar per brukare) som bör analyseras vidare. I dagsläget bedöms det därmed finnas risk för brister i likabedömning och rättssäkerhet i biståndshandläggningen.

Uppföljning av utförda timmar bedöms i allt väsentligt ske. Utförda timmar kontrolleras i samband med att ersättning ska betalas ut till utförare samt i samband med avgiftsdebitering av den enskilde brukaren och rapporteras löpande till nämnden.

Uppföljningen av individbeslut bedöms som ej tillräcklig. Det finns brister i uppföljningen av individens biståndsbeslut och många brukare saknar aktuella beslut. Ett arbete pågår med att minska antalet ej uppföljda beslut.

Uppföljning och kontroll av kvalitet och av hemtjänstens utförare bedöms som inte helt tillräcklig. Exempelvis har någon fördjupad uppföljning av utförare inte skett sedan 2013. Kommunfullmäktige har antagit ett "Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare på uppdrag av Österåkers kommun" och förvaltningen har tagit fram en plan för vård- och omsorgsnämndens uppföljning, men denna har inte tillämpats till fullo.

Uppföljningen av ekonomi bedöms i allt väsentligt som god. Det finns en löpande uppföljning av ekonomi som redovisas till nämnd. Till följd av ekonomiska underskott följs hemtjänstens ekonomiska situation upp månatligen och nämnden

har fått i uppdrag att utreda prognossäkerhet och kostnadsutveckling. En åtgärdsplan har tagits fram.

PwC rekommenderar vård- och omsorgsnämnden att:

- Analysera skillnaderna i biståndsbedömningen vidare och säkerställa förutsättningarna för en rättssäker biståndsbedömning.
- Fortsätta det pågående arbetet med att minska antalet ej uppföljda beslut och säkerställa att gällande beslut motsvarar aktuellt behov hos brukaren och att beslut följs upp innan de går ut.
- Utveckla uppföljningen av hemtjänstutförare och säkerställa att fördjupad kvalitetsuppföljning görs enligt plan.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Enligt 4 kap 1 § Socialtjänstlagen har den som inte själv kan tillgodose sina behov eller på annat sätt kan få dem tillgodosedda rätt till bistånd för sin försörjning och livsföring i övrigt. Den enskilda individen ska därigenom tillförsäkras en skälig levnadsnivå, och biståndet ska utformas så att det stärker hans eller hennes möjligheter att leva ett självständigt liv.

Biståndsinsatser från hemtjänsten ska ges för att det ska vara möjligt för individer att bo kvar i det egna hemmet. Personer som uppfattar sig ha ett behov av sådant stöd har inte alltid rätt till bistånd, men alla har rätt att få sin ansökan prövad. Beslut om eventuellt bistånd föregås av en utredning där myndigheten står för bedömningen av hjälpbehovet samt för beslut om lämplig insats. Bedömningen görs av en myndighetsföreträdare som har att avgöra vem som har rätt till bistånd och i vilken form denna hjälp ska utgå. Beslut om hemtjänst ges till människor som på grund av sjukdom, fysiska, psykiska och/eller sociala funktionshinder eller av annan orsak behöver stöd och hjälp i den dagliga livsföringen.

I Österåkers kommun är det vård- och omsorgsnämnden som ansvarar för att säkerställa en rättssäker biståndsbedömning av hemtjänst. Eftersom hemtjänst är en omfattande verksamhet som påverkar invånarna likväl som kommunens ekonomi är det angeläget att det finns en väl fungerande styrning och ledning av verksamheten. Mot ovanstående bakgrund har de förtroendevalda revisorerna beslutat om en granskning inom ramen för innevarande års revisionsplan.

2.2. Revisionsfråga

De förtroendevalda revisorerna i Österåkers kommun har gett PwC i uppdrag att granska kommunens styrning och ledning av hemtjänstverksamheten med fokus på myndighetsutövningen. Den övergripande revisionsfrågan för granskningen är:

Säkerställer vård- och omsorgsnämnden en god biståndsbedömning genom en ändamålsenlig styrning och ledning av hemtjänstverksamheten?

Följande kontrollmål bildar underlag för bedömningen:

- Det finns riktlinjer, rutiner och tillhörande system för myndighetsutövning som är kända och tillämpas.
- Handlägningsprocessens utformning ger förutsättningar för likabedömning och en rättssäker handläggning.
- Det sker en strukturerad uppföljning av beslut och av utförda timmar i förhållande till beslut.
- Det sker en strukturerad uppföljning och kontroll av ekonomi och kvalitet.

2.3. Metod och avgränsning

Inom ramen för granskningen har tf förvaltningschef, enhetschef, samordnare, sakkunnig samt ett urval handläggare inom biståndsenheten intervjuats. Telefonintervju har hållits med samordnare vid biståndsenheten.

I granskningen har dokumentstudier av relevanta mål, riktlinjer och rutiner genomförts, se förteckning i bilaga 1. Även aktuell statistik över ekonomi, volymer och beslut har inhämtats. En aktgranskning av totalt 15 ärenden har gjorts.

Granskningen är avgränsad till vård- och omsorgsnämndens ansvar avseende biståndsbedömning av hemtjänstinsatser.

3. Hemtjänst i Österåkers kommun

Vård- och omsorgsnämnden i Österåkers kommun fullgör kommunens ansvar när det gäller att tillgodose behoven av vård och omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning enligt socialtjänstlagen (SoL), hälso- och sjukvårdslagen (HSL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Nämndens uppgifter är bland andra att:

- bedöma den enskildes behov av vård och omsorg,
- verka för att det finns ett varierat utbud som tillgodoser vårdtagares och anhörigas önskemål om vård och omsorg,
- utöva tillsyn av anordnare av vård- och omsorgsverksamhet och
- administrera och besluta om vissa frågor som rör kundval inom vård- och omsorgsområdet.

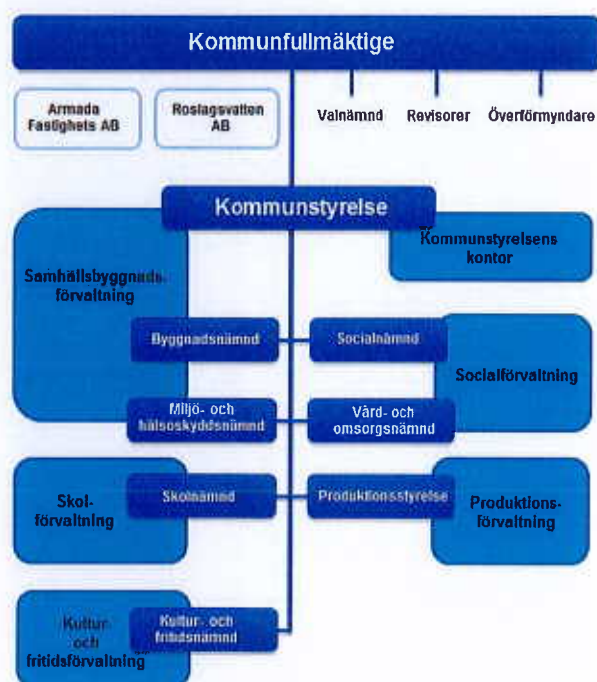
Figur 1. Kommunens organisation

Lagen om valfrihetssystem¹ (LOV) tillämpas för insatser inom hemtjänst. Den som blivit beviljad en hemtjänstinsats får därmed möjlighet att själv välja utförare, och den valda utföraren ersätts av kommunen. Kommunen tillämpar en beställar- utförarmodell, vilket innebär att vård- och omsorgsnämnden inte ansvarar för driften av verksamheterna. Det gör istället Produktionsstyrelsen, se bild till höger.

Vård- och omsorgsnämnden är så kallad kundvalsnämnd med ansvar för myndighetsutövning, beställning och finansiering av verksamheten, uppföljning av kvaliteten i verksamheten och av de utförda insatserna. Verksamheten är uppdelad i tre huvudområden:

- ledning och myndighetsutövning,
- äldreomsorg,
- samt omsorgen om personer med funktionsnedsättning.

Huvudområdet ledning och myndighetsutövning kan delas i två underområden: ledning, som omfattar förvaltningsledning och administration (nämnden samt förvaltningens ledning), samt myndighetsutövning, som bärs upp organisatoriskt av

¹ Lag (2008:962) om valfrihetssystem.

biståndsenheten, vars uppdrag är myndighetsutövning enligt SoL och LSS för äldre och personer med funktionsnedsättning. I denna myndighetsutövning ingår utredning, bedömning, beslut och uppföljning samt utredning och beslut om avgifter till enskilda. Enheten administrerar därutöver beställningar och ersättning till utförarna av beslutat bistånd, både till egenregins utförare och externa utförare.

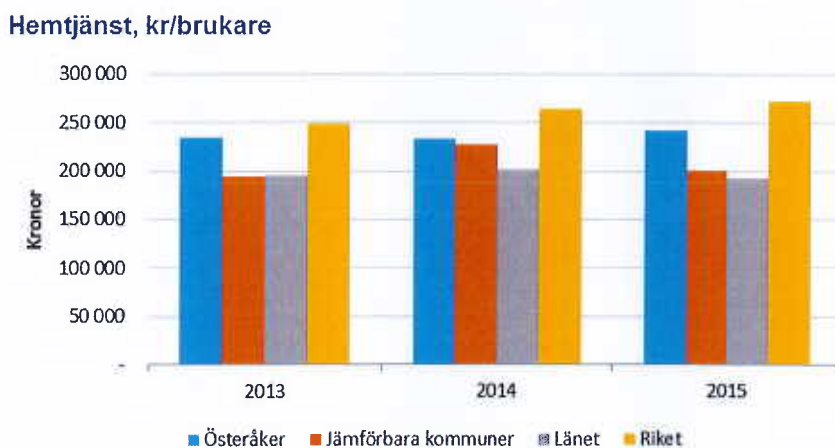
Biståndsenheten leds av en enhetschef med personal- och budgetansvar för verksamheten. På biståndsenheten finns också en samordnare vars roll bland annat är att stötta biståndshandläggarna i deras arbete och ansvara för den pågående implementeringen av ÄBIC. Enheten består av totalt nio biståndshandläggare som arbetar med SoL-ärenden. Åtta av biståndshandläggarna är uppdelade på olika geografiska områden i kommunen, fördelat på två team som ansvarar för fyra områden var. Den nionde biståndshandläggaren är inte bunden till ett visst geografiskt område utan stöttar i det/de geografiska områden där det finns behov. Det framgår i intervjuerna att personalomsättningen på förvaltningen har varit hög.

3.1.1.1. Kostnader för kommunens hemtjänst

Österåkers kommun redovisar för perioden 2013-2015 genomgående högre kostnader för hemtjänst per brukare än jämförbara kommuner och länet, men lägre kostnader än riket i genomsnitt.

De kommuner som ingår i gruppen jämförbara kommuner och därmed anses strukturellt sett mest lika Österåkers kommun är för 2015 Upplands Väsby, Sundbyberg, Tyresö, Sigtuna, Vallentuna, Värmdö och Ekerö.

Diagram 1. Kostnad hemtjänst, kr/brukare

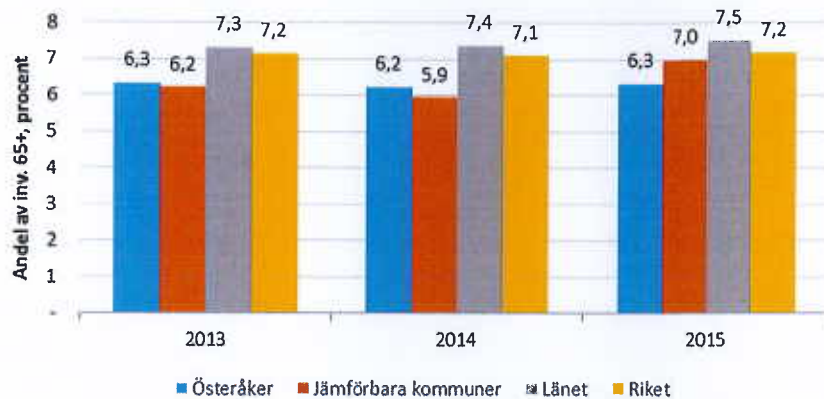

Källa: Kommun- och landstingsdatabasen Kolada

Österåkers kommun redovisar däremot en lägre andel invånare 65+ med hemtjänst än jämförbara kommuner, länet och riket 2015. Under 2013 och 2014 hade Österåker en högre andel än jämförbara kommuner.

Diagram 2. Andel invånare 65+ beviljade hemtjänst i ordinärt boende

Andel med hemtjänst

Källa: Kommun- och landstingsdatabasen Kolada

4. Granskningsresultat

4.1. *Riktlinjer, rutiner och tillhörande system för myndighetsutövning*

4.1.1. *Riktlinjer och rutiner*

Vård- och omsorgsnämnden har 2011-04-27 antagit dokumentet "Revidering av riktlinjer för bistånd enligt socialtjänstlagen riktat till äldre personer och personer med funktionsnedsättning". Syftet med riktlinjerna är enligt vad som framgår av dokumentet att:

- Tydliggöra innebörden i skälig levnadsnivå.
- Ge en allmän beskrivning av äldreomsorgens tjänsteutbud så att sökande, anhöriga och allmänhet kan få en bild av vilket stöd de kan förväntas få av äldreomsorgen i Österåker.
- Fungera som en vägledning för biståndshandläggare i beslutsfattandet.
- Bidra till enhetliga bedömningsgrunder för att likställighet och rättssäkerhet ska uppnås.

I dessa riktlinjer specificeras bland annat vad som ingår i utförandet av till exempel fönsterputs eller tvätt av kläder. I intervjuerna framgår att riktlinjerna förvaras på intranätet där samtliga handläggare har tillgång till dem. De intervjuade upplever riktlinjerna som aktuella.

Av riktlinjerna framgår även vem som har delegation på att fatta beslutet. I nämndens reviderade delegationsordning ges en mer detaljerad beskrivning vad gäller nämndens delegation (delegationsordning gällande från 2016-03-15 beslutades vid vård- och omsorgs-nämndens sammanträde 2016-03-01). Av delegationsordningen framgår att biståndshandläggarna har mandat att fatta beslut om hemtjänst upp till 30 timmar per vecka. För beslut över 30 timmar per vecka krävs beslut från enhetschefen. Handläggarna har mandat att fatta beslut om korttidsboende för maximalt tre månader. Förlängning utöver de tre månaderna ska enligt delegationsordningen fattas av samordnaren. Enligt de intervjuade har inte nyanställda full delegation på att fatta beslut, men det framgår inte av delegationsordningen.

Riktlinjer och delegationsordning utgör två styrande dokument för kommunens biståndsbedömning. Därtill har socialförvaltningen i Österåkers kommun antagit värdighetsgarantier för bland annat biståndsbedömning och hemtjänst. Värdighetsgarantierna tydliggör den nationella värdegrunden inom äldreomsorgen genom att mer konkret beskriva vad invånarna i Österåkers kommun kan förvänta sig av biståndsbedömningen och av hemtjänsten, exempelvis avseende bemötande och information i handlägningsprocessen.

Inom nämnden pågår även ett arbete med att implementera Äldres behov i centrum (ÄBIC). ÄBIC är en modell som Socialstyrelsen² utvecklat i syfte att skapa förutsättningar för strukturerad vård- och omsorgsdokumentation. ÄBIC avser att bidra till ett mer behovsinriktat och systematiskt arbetssätt, ett gemensamt språk och en strukturerad dokumentation. Enligt intervjuerna har implementeringsarbetet för handläggning av ansökningar enligt SoL pågått inom biståndsenheten sedan mars 2015. Samordnaren på biståndsenheten är huvudansvarig för implementeringen som beräknas vara helt genomfört till 31 december 2016. Idag hanteras samtliga nyansökningar enligt ÄBIC och nyanställda skolas in i arbetssättet. Tillsammans med FoU Nordost kommer kommunen att arbeta i ett projekt som syftar till att även beställningen till utförare ska skrivas utifrån ÄBIC. En av kommunens utförare ska delta i projektet.

Inom nämnden tillämpas sedan i mars 2015 också IBS (Individuell behovsanpassad segmentering) för beräkning av tidsåtgång för beviljade hemtjänstinsatser. IBS utgår från antagandet att antalet insatser och antalet planerade besök påverkar tidsåtgången och syftar således till att planera insatser för att minska tidsåtgången och antalet separata besök. Modellen syftar även till att öka överensstämmelsen mellan beviljad och utförd tid. Kommunen har gjort bedömningen att modellen ger utrymme för en mer flexibel planering inom ramen för biståndsbedömda insatser och total beviljad tid. En uppföljning som gjordes av en konsultfirma visade också att den beviljade tiden i genomsnitt har minskat med 6 minuter per dag och kund mellan 2014 och 2015. Beräkningsmodellen har även till följd att handläggarens beslut omräknas till timmar i systemet enligt en särskild bakgrundsberäkning. Handläggaren kan således inte själv styra över hur många timmar som beviljas, utan endast vilka insatser.

4.1.2. Bedömning

Vård- och omsorgsnämnden har antagit riktlinjer för biståndsbedömning som är kända i organisationen. Riktlinjerna upplevs som aktuella av biståndshandläggarna. Det finns även en nyligen reviderad delegationsordning. Ett arbete pågår med att implementera ÄBIC, vilket syftar till att tydligare systematisera och styra handläggningsprocessen och dokumentationen av denna. Inom förvaltningen tillämpas även IBS, vilket ytterligare styr biståndsbedömningen genom att beräkna antalet timmar som den enskilde beviljas.

PwC gör bedömningen att det i allt väsentligt finns riktlinjer, rutiner och tillhörande system för myndighetsutövning som är kända och tillämpas.

4.2. Förutsättningar för likabedömning och rättssäker handläggning

4.2.1. Ärendedragningar och löpande stöd

Vid sidan av ovannämnda riktlinjer och system för myndighetsutövningen hålls inom förvaltningen veckovisa ärendedragningar med biståndshandläggare och samordnare. Ärendedragningarna syftar till att skapa samsyn kring nämndens

² Läs mer: Äldres behov i centrum – Behovsinriktat och systematiskt arbetssätt med dokumentation av individens behov utifrån ICF. Socialstyrelsen, 2015. Art nr: 2015-4-3

ambitionsnivå, till att sprida kunskap mellan kollegorna samt för att diskutera enskilda ärenden, enligt de intervjuade. På ärendedragningarna hanteras även placeringar på särskilt boende och korttidsboende och det ges tillfälle för frågor och för information.

Vid sidan av ärendedragningarna genomförs även veckovisa teammöten i de två handläggarteamen och biståndshandläggarna stöttar löpande kollegor i bedömningar. I det dagliga arbetet finns även samordnaren för att stötta handläggare i biståndsbedömningen. De intervjuade handläggarna uppger att detta fungerar bra och att samordnaren är tillgänglig. Biståndsbedömarna får även juridisk handledning samt extern handledning.

4.2.2. Biståndshandläggarnas beslut

En sammanställning av bifallsbeslut enligt SoL 4:1 hemtjänst visar på skillnader i beviljade timmar per brukare och månad mellan handläggarna. Nedan visas resultat utifrån en ögonblicksbild 2016-03-31, där det framgår hur många gällande beslut som har registrerats på en handläggare, hur många timmar som har beviljats vid dessa beslut samt genomsnittet av beviljade timmar per beslut.

Tabell 1. Beviljade timmar per handläggare, genomsnitt per brukare och månad, 2016-03-31

Bifall SoL 4:1 hemtjänst	Antal beslut	Antal beviljade timmar	Genomsnitt beviljade timmar/beslut, per månad och brukare
Handläggare A	49	1 956	40
B	4	226	57
C	34	1 135	33
D	63	2 493	40
E	17	632	37
F	51	2 325	46
G	49	2 266	46
H	3	134	45
I	39	1 558	40
J	5	193	39
K	9	388	43
L	5	102	20
M	13	321	25
N	10	411	41
O	43	1 192	28
P	25	842	34
Totalt	419	16 173	

I genomsnitt beviljar en handläggare på biståndsenheten 38 timmar per brukare och månad (baserat på beslut). Som framgår av tabellen varierar dock antalet från 20 beviljade timmar per brukare och månad i snitt till 56 beviljade timmar per brukare och månad i snitt. Även om ytterligare korrigerings görs och handläggare B och L exkluderas uppgår skillnaden mellan handläggaren med lägst snitt och

handläggaren med högst snitt till drygt 20 timmar. Liknande mönster finns även vid analys av ögonblicksbilder från mars och september 2015.

4.2.3. Aktgranskning

En aktgranskning har gjorts med fokus på formella krav i utredningsdokumentationen. Totalt granskades 15 akter på plats i kommunen. Aktgranskningen visade på god följsamhet till de formella kraven, ordning och reda i akterna och generellt sett möjlighet att följa och förstå beslutsgången. Motiv till beslut och huruvida handläggaren hade prövat om behov kunde tillgodoses på annat vis kan däremot utvecklas vidare.

4.2.4. Bedömning

Det finns stöd för biståndshandläggarna i form av regelbundna teammöten och ärendedragningar som ger möjlighet till diskussion av svårare ärenden, av tolkning av riktlinjer och ambitionsnivå med mera. Biståndshandläggarna upplever även att de har ett gott, löpande stöd i det dagliga arbetet från kollegor och samordnare. Aktgranskningen visade på en fungerande dokumentation av handläggningen.

Enligt utdrag ut verksamhetssystemet finns dock stora skillnader i genomsnittligt antal beviljade timmar per brukare. PwC gör bedömningen att denna spridning mellan handläggare är förhållandevis omfattande. Det kan finnas mindre skillnader mellan handläggare utifrån geografi och målgrupp, men spridningen bör analyseras vidare av nämnden i syfte att säkerställa en rättssäker biståndsbedömning.

PwC bedömer att det finns förutsättningar för likabedömning och rättssäker handläggning, men att det trots detta finns skillnader i bedömningsnivå (genomsnittligt antal beviljade timmar per brukare) som bör analyseras vidare. I dagsläget bedöms det därmed finnas risk för brister i likabedömning och rättssäkerhet i biståndshandläggningen.

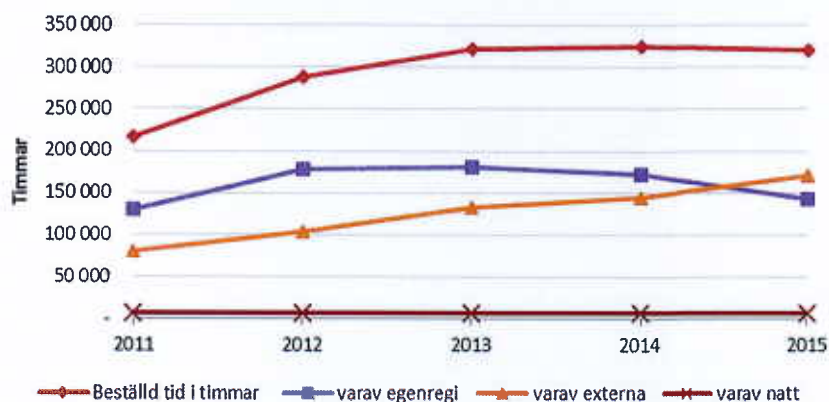
4.3. Uppföljning av beslut och av utförda timmar i förhållande till beslut

4.3.1. Utveckling av beviljade och utförda timmar

Utvecklingen av beviljade timmar följs månatligen. De beviljade timmarna ökade mellan 2011 och 2013 men ökningen har under de senaste åren avstannat. Under 2015 minskade de beviljade timmarna något, se diagram 1.

Diagram 3. Beviljade timmar 2011-2015

Beviljade timmar 2011-2015

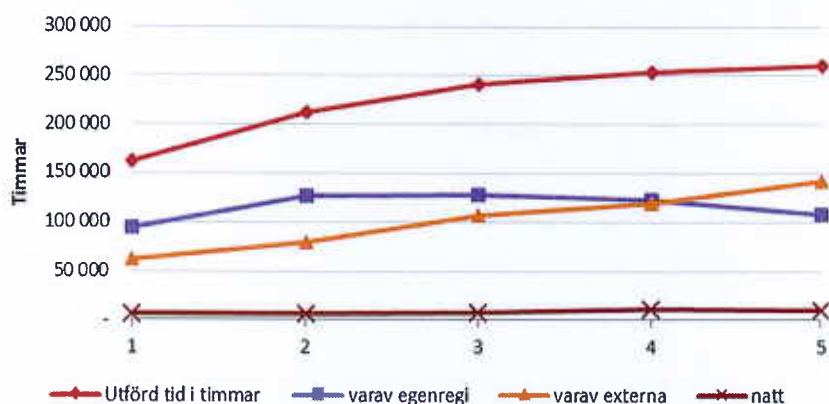
Utvecklingen av utförda timmar följs månatligen i samband med avgiftshanteringen inför debitering till den enskilde brukaren. Nämndens avgiftshandläggare kontrollerar beviljad och utförd tid för enskilda brukare och kan således uppmärksamma eventuella avvikelser. Även den ekonomiska ersättningen till utförare baseras på utförda timmar varför detta följs upp. En utförare kan inte få ersättning för utförd tid utöver beviljad tid, med undantag för kortare sjukdomar och tillfälligt förändrade behov hos brukaren. Utförarna registrerar huvudsakligen utförd tid via mobiltelefoner, med viss manuell komplettering.

I intervjuerna förs fram att antalet utförda timmar har ökat samtidigt som antalet beviljade timmar har minskat de senaste åren. Av diagram 2 framgår att den utförda tiden (i timmar) har ökat mellan 2011 och 2015. Antalet timmar som utförs i egenregi har minskat något, samtidigt som antalet timmar som utförs av externa aktörer har ökat.

Utförandegraden har ökat under perioden 2011-2015, från ca 75 procent till 81 procent, det vill säga att en större andel av de beviljade timmarna utförs idag. I intervjuerna förs fram att utförandegraden har varit högre hos externa utförare än hos egenregi, vilket i samband med att en allt större andel av hemtjänsten utförs av externa utförare har bidragit till en generellt sett höjd utförandegrad. Den höjda utförargraden och dess påverkan på nämndens ekonomiska förutsättningar beskrivs i kapitel 4.4.4.

Diagram 4. Utförd tid (timmar) 2011-2015

Utförda timmar 2011-2015

4.3.2. Uppföljning av individbeslut

Av intervjuerna framgår att uppföljning av individärenden brister när uppföljning av beslut i många fall inte görs i tid. Det förs fram i intervjuerna att det finns en överenskommelse med utförarna om att fortsätta ge insatser till personer vars beslut löpt ut, vilket innebär att brukare kan ha fortsatta insatser utan gällande beslut.

I maj 2016 saknade 201 brukare beslut, av totalt 940 brukare. Ett arbete med att minska antalet ej uppföljda beslut pågår enligt intervjuerna. Bland annat har en mottagningsgrupp skapats från och med april 2016 i syfte att underlätta planering och uppföljning av pågående ärenden för övriga handläggare. Handläggarna roterar i mottagningsgruppen. Sedan mars 2016 har antalet ej uppföljda beslut minskat från 301 st. till 201 st., vilket tyder på att mottagningsgruppens arbete har haft önskad effekt. En prioriteringslista har skapats för att följa upp besluten som är nära att löpa ut eller har löpt ut. Projektet med en mottagningsgrupp ska utvärderas i september 2016.

4.3.3. Bedömning

Löpande uppföljning av beviljade och utförda timmar sker och rapporteras till nämnd. Inrapporteringen av utförda timmar sker till viss del manuellt, men den inrapporterade tiden kontrolleras i samband med att ersättning ska betalas ut till utförare samt i samband med avgiftsdebitering av den enskilde brukaren.

Det finns däremot brister i uppföljningen av individens biståndsbeslut. Ett arbete pågår med att minska antalet ej uppföljda beslut och det är av vikt att detta arbete får effekt. Nämnden ska säkerställa att gällande beslut motsvarar aktuellt behov hos brukaren och att beslut följs upp innan de går ut.

Uppföljning av utförda timmar bedöms i allt väsentligt ske. Uppföljningen av individbeslut bedöms som ej tillräcklig.

4.4. Uppföljning och kontroll av ekonomi och kvalitet

4.4.1. Nämndens mål och kvalitetsledningssystem

Kommunfullmäktige har fastställt fem inriktningsmål och uppdragit åt nämnderna att ta fram resultatmål tillsammans med nyckeltal och mätmetod utifrån inriktningsmålen. Ett av kommunfullmäktiges mål lyder "Högsta kvalitet på omsorg för äldre och funktionshindrade" med följande tillhörande mål och måluppfyllelse för vård- och omsorgsnämnden för 2015³:

Tabell 2. Vård- och omsorgsnämndens måluppfyllelse 2015

Mål för nämnden	Måluppfyllelse	Kommentar (urval)
Säkerställa kvaliteten i verksamheten genom kvalitetsledningssystemet	Delvis	Arbetet har påbörjat men behöver utvecklas
Förbättra information om verksamheter med valmöjligheter	Ja	
Öka den enskildes inflytande över sitt stöd	Delvis	
Fokusera på ett kvalitetsområde per år	Ja	Under 2015 var det fokus på utemiljö och utevistelse
Utveckla det förebyggande arbetet	Delvis	

Enligt bilaga 2 till Budget 2016, plan 2017-2018 har vård- och omsorgsnämnden tre indikatorer för resultatmålet "Andelen omsorgstagare som är nöjda ska öka", inom kommunfullmäktiges inriktningsmål "Högsta kvalitet på omsorg för äldre och funktionshindrade". Målet är att andelen nöjda brukare enligt NKI hemtjänst, NKI äldreboende och brukarenkäter inom funktionshinderomsorg ska öka med 1 procent. Hur detta följs upp beskrivs vidare nedan.

Vård- och omsorgsnämnden har även antagit kvalitetsledningssystem enligt SOSFS 2011:9. I föreskriften definieras kvalitet som "Att en verksamhet uppfyller de krav och mål som gäller för verksamheten enligt lagar och andra föreskrifter om hälso- och sjukvård, socialtjänst och stöd och service till vissa funktionshindrade och beslut som har meddelats med stöd av sådana föreskrifter." Nämnden ansvarar för att det finns ett ledningssystem inom förvaltningen. Även utförare av socialtjänst på nämndens uppdrag ska ha ett eget kvalitetsledningssystem.

Det systematiska förbättringsarbetet består enligt kvalitetsledningssystemet av:

1. Riskanalys (i förväg)
2. Egenkontroll (under tiden)

³ Vård- och omsorgsnämnden godkände 2016-03-01 verksamhetsberättelsen för 2015 och överlämnade denna till kommunstyrelsen. Två av nämndens ledamöter lämnade in ett särskilt yttrande som ifrågasatte målformuleringarna för nämnden: "Vi kan omigen konstatera att vi inte nådde målen som var satta för 2015 och att målen inte är fullt relevanta för vår verksamhet".

3. Utredning av rapporter, klagomål och synpunkter (när något går fel)
4. Förbättrande åtgärder (lös problemet)
5. Förbättring av processer och rutiner (systematisera lärandet, gör om)

4.4.2. Uppföljning av utförare och av kvalitet

Kommunfullmäktige antog 2015-06-15 "Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare på uppdrag av Österåkers kommun", KF § 4:19. I programmet tydliggörs att respektive nämnd från och med 2016 ska upprätta en årlig plan för när och på vilket sätt avtal och verksamhet ska följas upp. Planen ska omfatta samtliga utförare oavsett driftsform och bifogas nämndens verksamhetsplan. PwC har i samband med sakgranskningen tagit del av en plan för uppföljning. Planen ska följas upp och redovisas i samband med delårsrapportering och årsbokslut. I programmet beskrivs också former för uppföljning kortfattat.

Inom vård- och omsorgsnämnden finns även "Rutin för uppföljning av verksamheter inom vård och omsorg", daterad 2013-05-28 (ej beslutad av nämnd). Enligt denna rutin ska hemtjänst bedriven av den kommunala produktionsstyrelsens verksamheter liksom av utförare upphandlade enligt LOU och LOV följas upp av nämnden. Ett antal metoder för uppföljning beskrivs:

- *Samverkansmöten* med sakkunnig för äldreomsorg och enhetschef för biståndsenheten samt utförarna inom hemtjänst gemensamt fyra gånger per år. Samverkansmöten fungerar enligt de intervjuade väl och PwC har tagit del av minnesanteckningar från samverkansmöten. En gång per år ska sakkunnig för äldreomsorg träffa respektive utförare inom hemtjänst individuellt. Sakkunniga, medicinskt ansvarig sjuksköterska och enhetschef för biståndsenheten ska träffa verksamhetschef för vård och omsorg (äldreomsorg och funktionsnedsättning) inom produktionsförvaltningen fyra gången per år.
- *Årlig inlämning av uppgifter* i form av verksamhetsplan för kommande år och verksamhetsberättelse för det gångna året, liksom patientsäkerhetsberättelse där det är aktuellt. I verksamhetsplanen ska bland annat plan för utveckling och kvalitetshöjande åtgärder redovisas. I verksamhetsberättelsen ska bland annat genomförda förbättringar och resultat från kundundersökningar om nöjdhet redovisas. Enligt intervjuerna skickar inte alla utförare in sina verksamhetsplaner och verksamhetsberättelser till nämnden. För verksamhetsåret 2015 har tre utförare (inklusive egenregin) skickat in sina verksamhetsberättelser.
- *Avtalsuppföljning* ska göras årligen av upphandlingsenheten med leverantörer med avtal enligt LOV eller LOU. Vid denna uppföljning kontrolleras att avtalsvillkoren följs samt att leverantörer uppfyller kraven på ekonomisk stabilitet.
- *Fördjupad uppföljning* ska ske vart tredje år av utförare av hemtjänst, inklusive av LOV-utförare vars brukare till en minst en tredjedel består av Österåkerbor. Uppföljningen ska innefatta besök i verksamheten och frågor

till ledning och personal utifrån en checklista och rapporteras till nämnd. Oanmälda besök kan ske på förekommen anledning. Vid brister ska utföraren upprätta en handlingsplan. Enligt de intervjuade har den fördjupade uppföljningen inte gjorts i den utsträckning som här står. 2013 genomfördes den senaste fördjupade uppföljningen, se "Verksamhetsuppföljning av hemtjänst 2013", VON 2013-06-18 § 165. De nya utförare som har tillkommit sedan dess har inte följts upp.

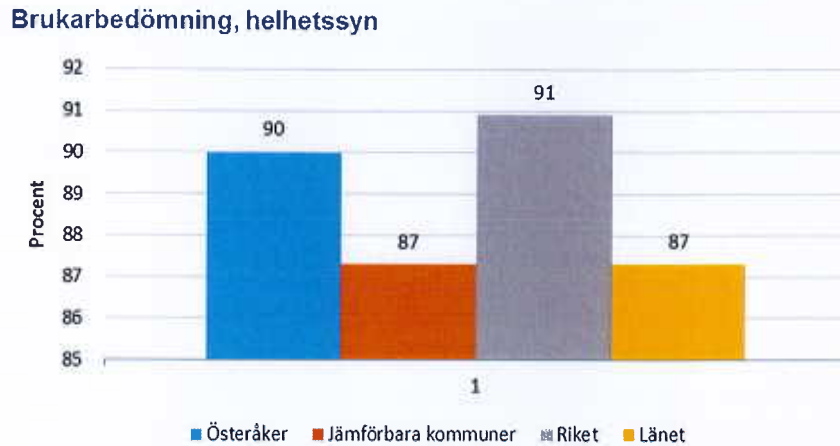
- *Brukarundersökningar* ska genomföras vart annat eller vart tredje år. Utförarna ska också genomföra egna brukarundersökningar. Se ytterligare beskrivning nedan.
- *Synpunkter och klagomål samt missförhållanden* ska redovisas per halvår till förvaltningen. Allvarigare klagomål meddelas förvaltningens sakkunniga direkt och löpande (redovisas till nämnd). Utförarna ska omedelbart informera socialförvaltningen om rapporterade missförhållanden (lex Sarah). Se vidare nedan.

4.4.3. *Brukarundersökningar*

Under punkt 2 i nämndens kvalitetsledningssystem samt enligt förvaltningens rutin för uppföljning omnämns bland annat brukarundersökningar, bemötandeundersökningar, verksamhetsplan- och uppföljning och jämförelser. Det förs emellertid fram att huruvida brukarundersökningar utförs eller med vilket intervall de utförs har varit personberoende. Nämnden utförde mellan 2008 och 2014 bemötandeundersökningar inom biståndsenheten. Syftet med enkätundersökningarna var att fråga brukarna om de upplever att personalen svarar mot förvaltningens egen bemötandepolicy. I bemötandepolicyn står att den enskilde ska uppleva hög grad av tillgänglighet, mötas med respekt och vänlighet samt möta professionell och engagerad personal. Bemötandeundersökningar genomförs inte längre då metoden ifrågasattes. Den senaste undersökningen (2014) visade övervägande positiva svar.

Socialstyrelsen senaste brukarundersökning från våren 2015 visar att 90 procent av de svarande i Österåkers kommun sammantaget är nöjda med hemtjänsten. Brukarundersökningen redovisade i vård- och omsorgsnämnden 2016-03-22 § 3:3. I diagrammet nedan jämförs utfallet i Österåkers kommun med utfallet för Stockholms län och riket i genomsnitt samt med utfall för gruppen jämförbara kommuner.

Diagram 5. Brukarbedömning, hemtjänst äldreomsorg

Källa: Kommun- och landstingsdatabasen Kolada

4.4.4. Synpunkts- och klagomålshantering

Det framgår av kvalitetsledningssystem och rutin för uppföljning att nämnden ska ha ett system för att hantera och få information om synpunkter och klagomål. Uppföljning av synpunkter och klagomål redovisades i nämndens verksamhetsberättelse för 2015. 116 synpunkter/klagomål hade inkommit under året. Enligt verksamhetsberättelsen var de områden som klagomål/synpunkter avser följande: tillgänglighet, information, bemötande, enhetens arbetssätt, lokalen och annat. Av de 116 ärendena avsåg 9 klagomål/synpunkter handläggning av ärenden inom biståndsenheten, 47 klagomål/synpunkter utförare av särskilt boende varav fyra stycken av dessa avsåg externa korttidsplatser. 60 klagomål/synpunkter avsåg utförare av hemtjänst i kommunen. Klagomålen/synpunkterna inom biståndsenheten avsåg information, bemötande och arbetssätt. Från utförarna av hemtjänst var följande områden av klagomål/synpunkter representerade: arbetssätt, bemötande och annat. Enligt verksamhetsberättelsen har utredning gjorts av samtliga klagomål/synpunkter. De är dokumenterade och återkoppling har gjorts till den som lämnat klagomål/synpunkten.

En lex Sarah-anmälan till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) gjordes 2015, till följd av en utredning av en hemtjänstutförare. Inom hemtjänstområdet har 66 avvikelser enligt lex Maria rapporterats, samtliga avsåg läkemedelshantering. Avvikelserna utreds av primärvården men skickas till kommunen för kännedom.

4.4.5. Intern kontroll

Enligt kommunens "Policy för intern kontroll", antagen av kommunfullmäktige 2015-12-14 ska internkontrollplaner upprättas inför varje kalenderår. Internkontrollplaner ska upprättas på enhetsnivå utifrån risk- och väsentlighetsanalys och centrala direktiv. Respektive nämnd ska sammanställa internkontrollplanerna för enheterna samt behandla och överlämna dessa till kommunstyrelsen.

PwC har efterfrågat men inte mottagit nämndens internkontrollplan och uppföljning för 2015 eller internkontrollplan för 2016.

4.4.6. Ekonomisk uppföljning

Vård- och omsorgsnämnden redovisade 2015 ett underskott på ca 10 mnkr, varav ca 4,4 mnkr var hänförliga till hemtjänsten. Av verksamhetsberättelsen 2015 framgår att budgetunderskottet för hemtjänsten var högre än prognostiserat på grund av händelser under senare delen av hösten 2015. Det framgår vidare att antalet utförda hemtjänsttimmar ökade mer än vad de beviljade timmarna ökade, det vill säga att utförandegraden ökade, vilket påverkade det ekonomiska utfallet. Ökningen skedde inom hemtjänstutförare i privat regi. Nämnden har sedan maj 2015 i uppdrag av kommunstyrelsen att analysera prognossäkerhet och kostnadsutveckling. Nämnden anger i sammanträdesprotokoll 2016-01-26 § 1:7 att förvaltningen fortlöpande kommer att analysera månadsutfallen och göra riskbedömningar.

Det framgår av intervjuerna att nämnden får till sig ekonomiska uppföljningar månatligen, vilket även kan styrkas i protokoll för våren 2016. De ekonomiska uppföljningarna innehåller driftsredovisning per resursslag och driftsredovisning per verksamhet. Även vissa nyckeltal finns med i redovisningen, exempelvis pris per hemtjänststimme. Som ovan nämns följs beviljade och utförda timmar månatligen. I månadsuppföljningen görs även en bokslutsprognos.

Enligt budget 2016 förväntas antalet hemtjänsttimmar minska med ca 8 procent jämfört budget 2015. Nya platser i särskilt boende förväntas leda till att ökningen av antalet hemtjänsttimmar avtar. Månadsuppföljningen per 2016-02-29 visar en budget i balans för perioden, men med ett prognostiserat underskott om 6 850 tkr för året.

Med anledning av det ekonomiska utfallet per 2016-02-29 beslutade en oenig nämnd vid sammanträdet 2016-03-22 att anta en åtgärdsplan för att nå en budget i balans för året. Nämnden beslutade att uppdra till förvaltningen att genomföra de sju första åtgärderna i åtgärdsplanen. De åtgärder som i planen bedöms ha störst påverkan på det ekonomiska resultatet avser borttagning av ersättning för bomtid (1,6 mnkr) och fortsatt implementering av IBS (2,6 mkr).

Tabell 3. Åtgärdsplan vård- och omsorgsnämnden

	Påverkan netto 2016 (tkr)	Påverkan netto 2017 (tkr)
Ta bort ersättning bomtid hemtjänst	- 1 600	- 3 200
Ta bort ersättning för delegerade insatser	- 900	- 1 760
Fortsättning implementering IBS	- 2 550	- 2 531
Översyn riktlinjer hemtjänst	0	0
Införa avgift trygghetslarm	- 66	- 375

Erbjuda återflytt till kommunen, särskilt boende	- 139	- 139
Förkorta vårdtiden korttidsboende	- 585	- 776
Implementering vårdplanering via videolänk	- 10	- 20
Skjuta upp implementering nyckelfri hemtjänst till 2017	- 1 000	
Summa	- 6 850	- 8 800

4.4.7. *Bedömning*

Kommunfullmäktige och vård- och omsorgsnämnden har som mål "Högsta kvalitet på omsorg för äldre och funktionshindrade". Nämnden har infört ett kvalitetsledningssystem men uppger i samband med analys av måluppfyllelse 2015 att detta arbete behöver utvecklas ytterligare.

Uppföljningen av hemtjänstutförare regleras bland annat i kommunfullmäktiges "Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare på uppdrag av Österåkers kommun". Nämnden har en plan för fördjupad uppföljning, men det framkommer att fördjupad uppföljning av utförare inte har skett sedan 2013. I förvaltningens rutin för uppföljning redogörs även för andra typer av uppföljningar. Det konstateras att exempelvis samverkansmöten med utförare fungerar, men att det finns brister inom andra områden.

Det saknas en plan för intern kontroll inom nämndens verksamhetsområde.

Det finns en löpande uppföljning av ekonomi som redovisas till nämnd. Till följd av ekonomiska underskott följs hemtjänstens ekonomiska situation upp månatligen och nämnden har fått i uppdrag att utreda prognossäkerhet och kostnadsutveckling. En åtgärdsplan har tagits fram.

Sammantaget bedöms uppföljning och kontroll av kvalitet och av hemtjänstens utförare som inte helt tillräcklig. Uppföljningen av ekonomi bedöms i allt väsentligt som god.

5. Bilagor

Följande dokument har omfattats av granskningen:

- Verksamhetsberättelse 2015, vård- och omsorgsnämnden
- Vård- och omsorgsnämndens Budget 2016, Plan 2017-2018
- Värdegarantier avseende biståndshandläggning, 2014-01-07
- Värdegarantier avseende hemtjänst, 2014-01-07
- Revidering av riktlinjer för bistånd enligt socialtjänstlagen riktad till äldre och personer med funktionsnedsättning i Österåker, antagna av vård- och omsorgsnämnden 2011-06-21
- Kvalitetsledningssystem för vård- och omsorgsnämnden enligt SOSFS 2011:9, antaget av vård- och omsorgsnämnden 2013-02-26
- Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare på uppdrag från Österåkers kommun, Dnr. KS 2015/0193, KF sammanträde 2015-06-15
- Verksamhetsuppföljning av hemtjänst 2013, vård- och omsorgsnämnden 2013-06-18 § 165
- IBS- rutiner för att fylla i insatser och besök
- Bemötandeundersökning inom biståndsenheten 2014
- Policy för intern kontroll, antagen av kommunfullmäktige 2015-12-14, KF § 9:5
- Riktlinjer för intern kontroll, kommunstyrelsens kontor, 2015-20-26
- Minnesanteckningar från samverkansmöten/informationsmöten med utförare från 2015-05-21, 2015-08-25, 2015-09-24, 2015-11-26 och 2016-04-28.
- Delegationsordning för vård- och omsorgsnämnden, gäller från 2016-03-15

2016-09-06

Joanna Hägg
Projektledare

Anders Hägg
Uppdragsledare

Byggnadsnämnden
Produktionsstyrelsen
Vård- och omsorgsnämnden

Granskning av styrning och kontroll av samhällsbetalda resor

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Österåkers kommun har PwC gjort en granskning av den interna kontrollen avseende styrning och kontroll av samhällsbetalda resor. Resultatet av granskningen framgår av bifogad rapport.

Efter genomförd granskning är vår bedömning att Österåkers kommun i allt väsentligt har en tillräcklig styrning och kontroll av samhällsbetalda resor. Ett antal brister/förbättringsområden har dock noterats vilka framgår av rapporten.

Revisorerna vill särskilt lyfta fram vikten av att Byggnadsnämnden säkerställer att de kontroller som åvilar entreprenören enligt avtal genomförs samt att resultatet av dessa kontroller rapporteras till nämnden. Byggnadsnämnden bör även utveckla former för att följa upp brukarnas syn på utförda tjänster.

Revisorerna önskar Byggnadsnämndens svar med anledning av de iakttagelser och rekommendationer som redovisas i rapporten. Då vissa iakttagelser berör flera nämnder/förvaltningar emotser revisorerna att Byggnadsnämnden samordnar sitt svar med berörda nämnder. Svaret ska vara revisorerna tillhanda senast den 16 december 2016

För revisorerna

Bengt Ölm
ordförande

För kännedom:

Kommunfullmäktiges presidium
Kommundirektören

Revisionsrapport

Granskning av styrning och kontroll av samhällsbetalda resor

Sofia Nylund
Jenny Nyholm
Per Larsson

September 2016

Österåkers kommun

Innehållsförteckning

1.	Sammanfattande bedömning	2
2.	Inledning	4
2.1.	Bakgrund	4
2.2.	Revisionsfråga	4
2.2.1.	Kontrollmål	4
2.2.2.	Revisionskriterier	4
2.3.	Revisionsmetod och avgränsning	5
2.4.	Styrande och stödjande dokument	5
3.	Samhällsbetalda resor	6
3.1.	Skolskjuts	6
3.2.	Färdtjänst (turbundna resor)	6
4.	Granskningsresultat	8
4.1.	Ansvarsfördelning mellan berörda nämnder kring styrning och uppföljning	8
4.1.1.	Skolskjuts	8
4.1.2.	Färdtjänst (kommunala turbundna resor)	8
4.2.	Styrning och kontroll av kostnader för samhällsbetalda resor	9
4.2.1.	Kontroller	10
4.3.	Avtal för samhällsbetalda resor	10
4.4.	Uppföljning av avtal	12
4.4.1.	Verifiering av fakturor	12
5.	Bedömning	14
5.1.	Avstämning mot kontrollmål	14
5.2.	Revisionell bedömning	15
5.3.	Rekommendationer	16

1. **Sammanfattande bedömning**

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Österåkers kommun har PwC gjort en granskning av den interna kontrollen avseende styrning och kontroll av samhällsbetalda resor.

Granskningen syftade till att besvara följande revisionsfråga:

- *Har Byggnadsnämnden och berörda nämnder en tillräcklig styrning och kontroll av samhällsbetalda resor?*

Efter genomförd granskning är vår bedömning att Österåkers kommun i allt väsentligt har en tillräcklig styrning och kontroll av samhällsbetalda resor. Bedömningen baseras på iakttagelser vid genomförd granskning och utifrån en sammanvägd bedömning av uppställda kontrollmål. Ett antal brister/förbättringsområden har dock noterats:

- Byggnadsnämnden har upphandlat ramavtal avseende samhällsbetalda resor för en tidsperiod längre än fyra år, vilket inte är i enlighet med LOU.
- Hanteringen av samhällsbetalda resor är personbunden, vilket är sårbart utifrån att handläggarna är ensamma i sin roller. För skolskjutshandläggning finns visserligen en del dokumenterade rutiner, men detta saknas för handläggning av färdtjänst.
- Det finns en viss problematik för Byggnadsnämnden att utöva sitt ansvar inom granskningsområdet, eftersom samarbetet med produktionsstyrelsen och biståndsenheten inte alltid fungerar ändamålsenligt.
- Leverantören ska årligen genomföra och dokumentera ett antal kontroller, bl.a. drogtest, bältes- samt hastighetskontroller, för vilka kommunen har rätt att ta del av utfallet. Vi har efterfrågat dokumentation, men kommunen saknar underlag för de flesta kontroller. Vi anser att det borde vara i kommunens intresse av ta del av dessa kontroller, dels för att säkerställa att leverantören utför dem, dels för att garantera säkerheten för brukarna.
- Det genomförs inga brukarundersökningar eller efterfrågan av feedback från brukarna.

Utifrån noterade brister/förbättringsområden lämnar vi följande rekommendationer:

- Att uppdatera riktlinjerna för turbundna kommunala färdtjänstresor. Riktlinjerna är från 2007 då ansvaret för samhällsbetalda resor var uppdelat på tre förvaltningar. Därutöver innehåller riktlinjerna felaktig uppgift om avgiftsuttag.

- Att säkerställa att det förvaltningsövergripande samarbetet med produktionstyrelsen och biståndsenheten fungerar ändamålsenligt så att byggnadsnämnden kan utöva sitt ansvar.
- Att dokumentera rutinerna för hantering av färdtjänstären för att göra hanteringen mindre personbunden.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Österåkers kommun har PwC gjort en granskning av den interna kontrollen avseende styrning och kontroll av samhällsbetalda resor.

Kostnaden för samhällsbetalda resor i Österåkers kommun uppgick 2015 till drygt 23 mnkr, och kostnaderna har ökat relativt mycket under 2015. Inom samhällsbetalda resor har 450 beslut tagits rörande färdtjänst och 904 beslut tagits rörande skolskjutsar.

Planering och uppföljning av verksamheten är relativt komplex och risker finns kopplat till svårigheten att upprätthålla ändamålsenliga kontrollsystem samt att området kan vara förtroendekänsligt. I sin riskanalys för 2016 har revisorerna därför valt ut området för närmare granskning.

2.2. Revisionsfråga

Granskningen syftar till att besvara följande revisionsfråga:

- *Har Byggnadsnämnden och berörda nämnder en tillräcklig styrning och kontroll av samhällsbetalda resor?*

2.2.1. Kontrollmål

Revisionsfrågan besvaras utifrån följande uppställda kontrollmål:

- Det finns en tydlig ansvarsfördelning mellan berörda nämnder kring styrning och uppföljning av samhällsbetalda resor
- Berörda nämnder har en god styrning och kontroll av kostnaderna för samhällsbetalda resor inklusive budgetering och redovisning
- Berörda nämnder har säkerställt att det finns ändamålsenliga avtal upphandlade för att tillgodose behovet av resor
- Det sker en löpande uppföljning av avtalen för samhällsbetalda resor, bland annat med avseende på fakturerade resor

2.2.2. Revisionskriterier

- Lagen om offentlig upphandling
- Riktlinjer för intern kontroll
- Riktlinjer för skolskjutsverksamheten
- Riktlinjer för färdtjänst
- Kommunal redovisningslag

2.3. Revisionsmetod och avgränsning

Granskningen har skett genom dokumentstudier (styrdokument, protokoll och handlingar) samt genomgång av avtal, fakturor, räkenskapsmaterial etc. Verifiering har gjorts av 17 fakturor. Vidare så har intervjuer genomförts med kart- och mätchefen vid byggnadsförvaltningen, samt med handläggare för skolskjuts och färdtjänst.

Granskningen omfattar Byggnadsnämnden som är den nämnd i kommunen som har att besluta i frågor rörande samhällsbetalda resor. Granskningen omfattar inte riksfärdtjänst som tillhandahålls av landstinget.

2.4. Styrande och stödjande dokument

Inom ramen för granskningen har vi erhållit ett antal styrande och stödjande dokument, se nedan:

- Riktlinjer för skolskjuts för elever i grundskola och särskola (2013-12-27)
- Riktlinjer för turbundna kommunala färdtjänstresor (2007-08-07)
- Reglemente för Byggnadsnämnden (Dnr KS 2014/297-101)
- Byggnadsnämndens delegationsordning (2012-01-12)
- Ramavtal SAMTRANS Skol- och handikapptransporter
- Uppföljnings- och utvärderingsplan 2016 – komplettering till budget 2016
- Handläggningsrutiner för skolskjuts
- Bedömningsmall skolskjuts
- Avtalsuppföljning inkl. minnesanteckningar

Rapporten har sakgranskats av berörda tjänstemän.

3. Samhällsbetalda resor

Inom Österåkers kommun är det Byggnadsnämnden som har delegation att fatta beslut om samhällsbetalda resor. Sedan oktober 2013 hanteras samhällsbetalda resor inom kart- och mätenheten vid samhällsbyggnadsförvaltningen.

3.1. Skolskjuts

Rätten till skolskjuts regleras i Skollagen (2010:800). Skolskjuts är en rättighet för elever i grundskola, särskola och gymnasiesärskola som uppfyller skollagens förutsättningar för att beviljas skolskjuts. Kommunen har skyldighet att anordna kostnadsfri skolskjuts för elever som behöver det utifrån färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionshinder eller annan särskild omständighet.

Alla elever i grundskola, särskola och gymnasiesärskola med Österåker som hemkommun har rätt till skolskjuts om någon av ovanstående premisser föreligger. Rätten till skolskjuts bedöms i första hand utifrån avståndet mellan skolan och hemmet i relation till vilket skolår eleven går i. Skolskjuts innebär att eleven kan få ett SL-kort eller kan få åka taxi eller båt/svävare till och från skolan. Utgångspunkten är att skolskjuts ska ske genom allmänna kommunikationer. Bedömning görs med hänsyn till elevens färdväg mellan hemmet och aktuell hållplats samt utifrån krav på säkra trafikförhållanden. Vidare så ska tidtabeller på ett acceptabelt sätt överensstämma med elevens schemalagda skoltider.

Gymnasieelever som har mer än sex kilometer mellan skola och folkbokföringsadress har rätt till skolskjuts.

Skolskjutsverksamheten i Österåkers kommun regleras i Riktlinjer för skolskjuts för elever i grundskola och särskola.

3.2. Färdtjänst (turbundna resor)

Rätten till färdtjänst regleras i Lagen om färdtjänst (1997:736). Lagen gäller särskilt anordnade transporter för personer med funktionshinder. Det är Trafikförvaltningen SLL som ansvarar för färdtjänsten i Stockholms län enligt avtal med kommunerna. Kostnaderna för färdtjänsten ligger hos SLL. I enlighet med avtalet § 9 ansvarar kommunerna för de resor som föranleds av kommunala beslut såsom dagverksamhet/växelvård för äldre, daglig verksamhet enligt LSS, korttidsvistelse/tillsyn för funktionshindrade barn/ungdomar. Kommunal turbunden färdtjänst beviljas vid behov utifrån färdtjänstlagen.

I Österåker kommun kan kommuninvånare som på grund av funktionshinder har väsentliga svårigheter att resa med allmänna kommunikationsmedel ansöka om färdtjänst eller så kallade turbundna resor, såsom resor till korttidstillsyn, daglig verksamhet, växelvård m.m. Detta gäller för såväl resor inom Stockholms län som utanför. Enligt uppgifter från kommunens hemsida ska ansökan om färdtjänst

göras via husläkare eller behandlande läkare som skickar ett läkarintyg till en handläggare i kommunen. Läkarintyget ska sedan kompletteras med en ansökningsblankett och ett passfoto. Handläggaren utreder behovet av färdtjänst och därefter skickas utredningen till landstinget som beslutar om beviljande av så kallad färdtjänstlegitimation. Genom färdtjänst inom länet kan brukaren resa med taxi, alternativt specialfordon med plats för rullstol, till ordinarie SL-priser. Färdtjänst kan i vissa fall beviljas för tillfälliga behov, behovet ska dock föreligga för minst tre månader.

Inom Österåker kommun finns riktlinjer för turbundna kommunala färdtjänstresor. Riktlinjerna är från 2007 och behöver revideras sett till att de avser endast barn- och ungdomsförvaltningen, samt att de innehåller ett stycke om avgiftsuttag som ej är aktuellt.

Riksfärdtjänstresor beviljas enligt Lagen (1997:735) om Riksfärdtjänst. Personer med stort och varaktigt funktionshinder som inte kan resa till normala kostnader eller måste ha ledsagare beviljas Riksfärdtjänst för resor för rekreation, besöka anhörig/vän eller enskild angelägenhet. För dessa resor betalar den beviljade en egenavgift enligt regeringen fastställd taxa betalas. Riksfärdtjänst omfattas inte av den här granskningen.

4. Granskningsresultat

4.1. Ansvarsfördelning mellan berörda nämnder kring styrning och uppföljning

Byggnadsnämnden ansvarar för samhällsbetalda resor i Österåker kommun. Ansvarsområdet tillhör kart- och mätenheten vid samhällsbyggnadsförvaltningen. Kommunen har tre handläggare för samhällsbetalda resor, varav två handlägger ärenden relaterade till skolskjuts och en handlägger färdtjänstärenden. Handläggarna har enligt delegation från nämnden rätt att besluta i reseärenden.

4.1.1. Skolskjuts

Ansökan om beviljad skolskjuts sker genom ansökningsblankett på kommunens hemsida. Handläggarna går igenom samtliga ansökningar och tar fram ett förslag till beslut utifrån den bedömningsmall som finns. Inför skolstart gör handläggaren en genomgång av samtliga elever som ska börja årskurs ett, årligen ca 600 elever. Praktiska problem kan uppstå i de fall där eleven är placerad vid skola som inte ligger närmast folkbokföringsadressen, eftersom det sällan framgår för handläggaren att det är en placering och inte en egen vald skola.

Under intervju framkommer att handläggarna för skolskjuts saknar listor över kontaktpersoner ute på skolorna att använda sig av för att få tag på kompletterande information rörande elever. Denna information är viktig för att handläggarna ska kunna beställa skolskjuts på ett korrekt sätt med rätt upphämningsplats m.m. Vidare så upplever handläggaren att det finns en tröghet inom kommunens produktionsstyrelse, som ansvarar för kommunens utförande av skolverksamhet, att föra över information rörande eleverna på ett effektivt sätt.

4.1.2. Färdtjänst (kommunala turbundna resor)

Ansökan om färdtjänst kan göras i samband med eller efter att biståndsenheten (bistånd/LSS-handläggare) tagit beslut om brukarens behov av resor till den beviljade verksamheten. Under intervju framkommer att den höga personalomsättningen på biståndsenheten vid flera tillfällen lett till att ansökningarna för färdtjänst inte inkommit i tid till handläggaren, vilket har lett till viss ökad handläggningstid. Det finns en även sekretess mellan enheterna, vilket medför att handläggaren inte kan se biståndsenhetens beslut om de inte ges tillstånd till det.

Årligen sker en omprövning av samtliga färdtjänstbeslut, men någon ny ansökan behöver inte lämnas in förutsatt att beslutet om beviljad verksamhet kvarstår och är oförändrat. Förändringar av insats ska omgående meddelas till handläggaren via Procapita.

Iakttagelser

Ansvarsfördelningen är i allt väsentligt tydlig då Byggnadsnämnden ensam ansvarar för samhällsbetalda resor i Österåker kommun. Handläggarna har delegation att fatta beslut, vilket har verifierats som nämndens delegationsordning.

Samverkan mellan skolskjutshandläggare och personal inom produktionsstyrelsen kunde förtydligas, t.ex. genom kontaktlistor för att ytterligare effektivisera handläggningen av skolskjuts. För att handläggarna ska få erforderliga underlag till sina beslut är de beroende av att uppgifter inkommer från skolorna avseende skolskjuts. Även inom färdtjänst är handläggaren beroende av att underlag inkommer från de biståndshandläggare som utreder rörelsehinder och beviljar verksamheter.

Det finns riktlinjer för skolskjutsverksamheten och för turbundna kommunala färdtjänstresor.

4.2. Styrning och kontroll av kostnader för samhällsbetalda resor

Kostnaderna för samhällsbetalda resor har ökat under de senaste fem åren. Under intervju anges att det är få antal elever som byter resandegrupp¹, men att det är kostsamt för kommunen då elever behöver skolskjuts utanför kommunen med specialfordon eller ensamåkning.

I nedanstående tabell redovisas utfallet av de totala kostnaderna jämfört med budget avseende samhällsbetalda resor (exklusive administration såsom personal- och lokalkostnader etc.) år 2012-2015, samt prognos för 2016.

Tabell 1: Totala kostnader samhällsbetalda resor

År	Budget, tkr	Kostnad, tkr	Avvikelse, tkr
2012	15 075	19 333	-4 258
2013	15 357	19 929	-4 572
2014	19 765	19 613	152
2015	20 200	20 578	-378
2016*	20 600	20 600	0

*prognos

De stora budgetavvikelserna under 2012 och 2013 anges bero på feluppskattningar av hur stora kostnader avtalet med Samtrans skulle innebära.

De administrativa kostnaderna, såsom personal- och lokalkostnader, uppgår till ca 2 500 tkr årligen. Under 2015 uppgick de budgeterade kostnaderna till 2 600 tkr, varav:

- Personalkostnader (3,45 årsarbetare), 1 760 tkr
- Lokalkostnader, 146 tkr

¹ Indelning av resenärer utifrån typ av samhällsbetald resa

- Behovsstyrd administration (overheadkostnader för intern service), 614 tkr
- Licenskostnader, 65 tkr
- Övriga kostnader, 15 tkr

Under hösten 2015 och våren 2016 hade enheten 3,45 årsarbetare. Från och med 2016-08-31 består enheten av 2,95 årsarbetare.

Under 2014 bytte kommunen ekonomisystem samt koder för samtliga konton. Enligt uppgift medför det svårigheter med att ta fram fullständiga siffror avseende vilka kostnader som är hänförliga till skolskjuts respektive färdtjänst för åren innan 2014. Fördelningen av utfallet för de totala kostnaderna åren 2014-2015, samt prognos för 2016, redovisas i tabellen nedan:

Tabell 2: Andel av totala kostnader

	2014	2015	2016*
Skolskjuts	0,69	0,68	0,70
Färdtjänst	0,31	0,32	0,30

*prognos

Vid tidpunkt för intervju var det ca 700 elever med skolskjuts som hade SL-kort och 200 elever som åker taxi.

4.2.1. *Kontroller*

Skolskjutshandläggaren genomför veckovis kontroll av elevers folkbokföringsadress utifrån uppdatering från Skatteverket. Vidare får handläggarna inför varje uppföljnings/avstämningsmöte (se även avsnitt 4.4.) listor från leverantören över vem som åker. Handläggarna kontrollerar dessa listor och gör en avstämning mot sina egna uppgifter. Vid uppföljningsmötet stämmer handläggarna och leverantören av att de är överens om hur beställningen/fakturaunderlaget för den kommande perioden ska se ut. Det finns inga kontrollmoment i nämndens internkontrollplan avseende samhällsbetalda resor. Den interna kontroll som sker är genom avstämningar i samband med uppföljningsmöten med Samtrans fyra gånger per år.

Iakttagelser

Kostnaderna för samhällsbetalda resor har ökat årligen sedan 2012. Sedan 2014 har de stora budgetavvikelserna minskat och budgetering i större utsträckning skett utifrån avtalade volymer. Det sker en kontinuerlig kontroll av att rätt personer erhåller resor genom listor som fås från leverantören vid fyra tillfällen per år, vilka följs upp av handläggarna. Därutöver gör skolskjutshandläggaren en veckovis kontroll av folkbokföringsadress för de elever som berättigats skolskjuts.

4.3. *Avtal för samhällsbetalda resor*

Österåkers kommun har ett ramavtal med leverantören SAMTRANS Skol- och handikapptransporter AB. Den ursprungliga avtalstiden gällde 2012-07-01 och 2015-06-30, med option om förlängning tre gånger ett år i taget. Avtalet omfattar både skolskjuts och kommunal färdtjänst, eller så kallade turbundna resor, såsom

resor till korttidstillsyn, daglig verksamhet, växelvård etc. Samtrans har inga egna fordon, utan samtliga resor tillhandahålls av underleverantörer. Under intervju framkommer att det är Samtrans som ansvarar för att de elever och rörelsehindrade som behöver transport får det.

I enlighet med avtalet gör kommunen i juni varje år en grundbeställning. I samband med uppföljningsmöten, som sker fyra gånger per år, kan kommunen justera beställningen utifrån volymförändringar. Avtalet är ett fastprisavtal och kommunen har under fyra perioder under året (mellan varje uppföljningsmöte) fastpriskostnader. Betalning sker i efterskott mot faktura enligt betalningsplan, och faktureringen görs per resandegrupp. I nedanstående tabell redovisas volym och uppdragspris enligt aktuell prislista, från maj 2016.

Tabell 3: Sammanställning volym och uppdragspris

Resandeförteckning/ grupp	Antal resenärer/ mån, st	Total- kostnad/ mån, kr	Kostnad/ resenär/ mån, kr
Skolskjuts inom kommunen	147	389 550	2 650
Skolskjuts, interkommunal resa	51	760 750	14 916
Korttidstillsyn			
/korttidsvistelse (LSS) inom kommunen	7	20 300	2 900
Korttidstillsyn/korttidsvistelse (LSS), interkommunal resa	4	20 000	5 000
Daglig verksamhet (LSS) inom kommunen	44	143 000	3 250
Daglig verksamhet (LSS), interkommunal resa	14	192 000	13 714
Sysselsättning inom kommunen	7	14 700	2 100
Dagverksamhet äldre och funktionshindrade inom kommunen	40	88 000	2 200
Dagverksamhet äldre och funktionshindrade, interkommunal resa	1	19 000	19 000
Växelvård inom kommunen	20	7 120	356
TOTALT	335	1 654 420	4 938

Iakttagelser

Kommunen har ett ramavtal med Samtrans avseende samhällsbetalda resor. Avtalstiden överstiger fyra år. I enlighet med LOU (lagen om offentlig upphandling) får ramavtal inte upphandlas för mer än fyra år. Avtalet är ett fastprisavtal med fasta kostnader under fyra perioder under året. Det innebär att kommunen kan undgå att betalda för elever eller brukare som beviljas resa genast efter en

prisjustering, men även tvärtom, kommunen kan få betala för elever och brukare som inte utnyttjar sin resa fram till nästa prisjustering. De intervjuade upplever att dessa kostnader går jämnt ut.

4.4. Uppföljning av avtal

Enligt avtalet ska uppföljning göras såväl under avtalstiden som i samband med avtalsslut för att säkerställa att avtalet följs och att leverans sker till rätt pris och på överenskommet vis. Fyra gånger per kalenderår (juni, september, november och april) hålls uppföljningsmöten. Enligt avtalet ska leverantören medverka vid minst ett möte per kalenderår. Under intervju framkommer att leverantörer medverkar vid samtliga uppföljningsmöten. Vi har tagit del av dokumentation i form av minnesanteckningar från åtta uppföljningsmöten från de senaste åren (2014-2015).

Vidare så framkommer av avtalet vilka årliga kontroller som leverantören ska genomföra och dokumentera. Årligen ska bälteskontroll, hastighetskontroll, förarbeviskontroller, slumpmässiga drogtestar och besiktningar av fordon göras. Kommunen har rätt att ta del av utfallet för dessa kontroller. Vi har efterfrågat dokumentation och erhållit utfallet från 2014 och 2015 års drogtestar av blivande chaufförer i samband med certutbildningen för Samtrans, samt utfallet av slumpmässiga drogtestar av chaufförer 2015. *Vid rapporteringstillfället saknades fortfarande dokumentation kring bälteskontroll, hastighetskontroll, förarbeviskontroll samt besiktning av fordon.*

Under intervju anges att feedback inte samlas in från elever eller brukare. Främsta orsaken till detta är att det inte hinns med. Dock anges att de som är missnöjda har tendens att höra av sig till kommunen och framföra sina synpunkter.

4.4.1. Verifiering av fakturor

Verifiering har gjorts av 17 stycken fakturor avseende samhällsbetalda resor. Kontroll har skett av att pris och volym är i enlighet med avtal utifrån aktuell prislista, samt att fakturan är upprättad i enlighet med avtal, det vill säga en resandegrupp per faktura. Utfallet av verifieringen redovisas i nedanstående tabell:

Tabell 4: Verifiering fakturor samhällsbetalda resor

	I enlighet med avtal	Ej i enlighet med avtal
Avser samhällsbetalda resor	17	0
Korrekt volym/pris	17	0
Upprättad faktura	16	1

Iakttagelser

Uppföljningsmöten sker i enlighet med avtalet fyra gånger per år med representanter från båda avtalsparter närvarande. Vid dessa möten kommer parterna överens om beställning som utgör underlag för fakturering för den kommande perioden fram till nästa uppföljningsmöte.

Vår verifiering visar att samtliga 17 granskade fakturor är korrekta med hänsyn till volym och pris i enlighet med avtal och aktuella prislista. 16 av 17 fakturor är upprättade i enlighet med vad som anges i avtalet, det vill säga en faktura per resandegrupp. En faktura avser 13 stycken interkommunala enkelresor mellan förskola och hem för en enskild elev. Fakturering är därmed ej i enlighet med avtal. Vi bedömer inte att det föreligger någon risk med fakturan.

5. Bedömning

5.1. Avstämning mot kontrollmål

Kontrollmål	Bedömning och kommentar
Det finns en tydlig ansvarsfördelning mellan berörda nämnder kring styrning och uppföljning av samhällsbetalda resor.	Uppfyllt Det är Byggnadsnämnden som ansvarar för samhällsbetalda resor i kommunen. Nämnden har delegerat rätten att fatta beslut i de frågor som rör samhällsbetalda resor till skolskjuts- respektive färdtjänsthandläggare. Vi har inhämtat och verifierat Byggnadsnämndens delegationsordning (2012-01-12).
Berörda nämnder har en god styrning och kontroll av kostnaderna för samhällsbetalda resor inklusive budgetering och redovisning.	Uppfyllt I juni varje år görs en grundbeställning av samhällsbetalda resor till fastpriskostnader. Utifrån volymförändringar kan beställningen justeras vid fyra tillfällen per år. Budgetering sker utifrån avtalade volymer. Skolskjutshandläggaren gör en veckovis kontroll av folkbokföringsadress från Skatteverket för de elever som berättigats skolskjuts. Vidare så görs kvartalsvisa kontroller av att rätt personer erhåller resor genom avstämning av listor som handläggarna erhåller från leverantören.
Berörda nämnder har säkerställt att det finns ändamålsenliga avtal upphandlade för att tillgodose behovet av resor.	Delvis uppfyllt Kommunen har ett upphandlat ramavtal med Samtrans som omfattar kommunens samtliga samhällsbetalda resor. Avtalstiden överstiger dock fyra år, vilket strider mot LOU. Det genomförs inga brukarundersökningar eller efterfrågan av feedback från brukarna.
Det sker en löpande uppföljning av avtalen för samhällsbetalda resor bl.a. med avseende på fakturerade resor.	Uppfyllt Uppföljningsmöten med leverantören sker fyra ggr per år. I samband med dessa möten beslutas om underlag för fakturering som ska gälla för

perioden fram till nästa uppföljningsmöte.

Vår verifiering visar att faktureringen skett i enlighet med avtal utifrån aktuell prislista för 17 av 17 granskade fakturor. 16 av 17 granskade fakturor är upprättade i enlighet med avtal. En faktura avser 13 stycken interkommunala enkelresor för enskild elev. Fakturering ska i enlighet med avtal ske utifrån en faktura per resandegrupp. Vi bedömer att det inte föreligger någon risk med fakturan.

Av avtalet framgår att leverantören årligen ska utföra ett antal kontroller, bl.a. drogtester, bältes- och hastighetskontroller, som kommunen har rätt att ta del av. Vi har efterfrågat dokumentation, men endast erhållit utfall för ett antal drogtester. Det indikerar att kommunen inte efterfrågar dokumentation avseende kontrollerna från leverantören. Det borde vara i kommunens intresse att ta del av utfallet.

5.2. Revisionell bedömning

Granskningen syftade till att besvara följande revisionsfråga:

- *Har Byggnadsnämnden och berörda nämnder en tillräcklig styrning och kontroll av samhällsbetalda resor?*

Efter genomförd granskning är vår bedömning att Österåkers kommun i allt väsentligt har en tillräcklig styrning och kontroll av samhällsbetalda resor. Bedömningen baseras på iakttagelser vid genomförd granskning och utifrån en sammanvägd bedömning av uppställda kontrollmål. Ett antal brister har dock noterats:

- Byggnadsnämnden har upphandlat ramavtal avseende samhällsbetalda resor för en tidsperiod längre än fyra år, vilket inte är i enlighet med LOU (lagen om offentlig upphandling).
- Hanteringen av samhällsbetalda resor är personbunden, vilket är sårbart utifrån att handläggarna är ensamma i sin roller. För skolskjutshandläggning finns förvisso en del dokumenterade rutiner, men detta saknas för handläggning av färdtjänst.

- Det finns en viss problematik för byggnadsnämnden att utöva sitt ansvar inom granskningsområdet, eftersom samarbetet med produktionsstyrelsen och biståndsenheten inte alltid fungerar ändamålsenligt.

5.3. Rekommendationer

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi Byggnadsnämnden:

- Att uppdatera riktlinjerna för turbundna kommunala färdtjänstresor. Riktlinjerna är från 2007 då ansvaret för samhällsbetalda resor vad uppdelat på tre förvaltningar. Därutöver innehåller riktlinjerna felaktig uppgift om avgiftsuttag.
- Att säkerställa att det förvaltningsövergripande samarbetet med produktionsstyrelsen och biståndsenheten fungerar ändamålsenligt så att byggnadsnämnden kan utöva sitt ansvar.
- Att dokumentera rutinerna för hantering av färdtjänstären den för att göra hanteringen mindre personbunden.

2016-09-06

Sofia Nylund
Projektledare

Anders Hägg
Uppdragsansvarig

8.

Projekt öppen verksamhet för unga personer med psykisk funktionsnedsättning, Bryggan

Beslutsförslag:

1. Uppdra åt Produktionsstyrelsen att under 2017 ha öppen verksamhet för unga vuxna med psykisk funktionsnedsättning två kvällar i veckan
2. Finansiering av öppen verksamhet för unga vuxna med psykisk funktionsnedsättning sker med 408 000 kr från satsning från Regeringen på målgruppen personer med psykisk ohälsa i förebyggande syfte

Tjänsteutlåtande

Socialförvaltningen

Till Vård- och omsorgsnämnden

Datum 2016-10-13

Dnr VON 2015/0073

Projekt öppen verksamhet för unga personer med psykisk funktionsnedsättning 2017

Beslutsförslag

Vård- och omsorgsnämndens beslut

1. Uppdra åt Produktionsstyrelsen att under 2017 ha öppen verksamhet för unga vuxna med psykisk funktionsnedsättning två kvällar i veckan
2. Finansiering av öppen verksamhet för unga vuxna med psykisk funktionsnedsättning sker med 408 000 kr från satsning från Regeringen på målgruppen personer med psykisk ohälsa i förebyggande syfte

Bakgrund

Vård- och omsorgsnämnden har givit Produktionsstyrelsen i uppdrag att bedriva öppen verksamhet för unga med psykisk funktionsnedsättning på kvällstid sedan 2015. Verksamheten Bryggan var i början öppen en kväll i veckan, sedan har öppetiderna utökats till två kvällar i veckan. Under de första nio månaderna av 2016 har det varit ca 400 besök på Bryggan (stängt under juli), och det har varit runt 17 unika individer som deltar vid olika tillfällen. Aktiviteter på kvällarna innefattar matlagning, bio, bakning, samtal, restaurangbesök, picknick och turneringar. Aktiviteter och matlagning sker till självkostnadspris för besökaren. Medlen i uppdraget finansierar personalkostnader och viss utrustning (t ex spel).

Förvaltningens slutsatser

Verksamheten vid Bryggan är idag väletablerad. Den är känd av andra aktörer inom kommunen, t ex personligt ombud, omsorgsverksamheter och psykiatriverksamheten. Bryggan fyller ett behov som uppstår mellan biståndsbedömd verksamhet, t ex i form av boendestöd eller sysselsättning, och det vanliga fritidsutbudet för medborgarna. Målgruppen är unga personer som har någon typ av psykisk funktionsnedsättning, och det är en målgrupp där förebyggande insatser erkänt är väl investerade medel samtidigt som det är svårt att mäta de direkta effekterna. Personer i målgruppen har ofta ett isolerande beteende, vilket inte främjar bättre psykisk hälsa, likaså har många problem med mathållning.

Finansiering av Bryggan har skett genom stimulansmedel utbetalade från Regeringen för att utveckla kommunernas arbete med stöd till personer med psykisk ohälsa (PRIO-medel). Regeringen har under senare år breddat målgruppen för hela satsningen till att handla om personer som har psykisk ohälsa från att tidigare varit fokuserad på psykisk funktionsnedsättning. Ett fokusområde som kommunerna ska ha enligt satsningen är att arbeta förebyggande med tidiga och tillgängliga insatser för målgruppen. Det finns medel kvar från 2015 och 2016 som kan täcka kostnaden för Bryggan under 2017. I budgetarbetet 2018 bör ställning tas till om verksamheten ska permanenteras eller ej.

Tjänsteutlåtande

Tidigare beredning

Vård- och omsorgsnämnden 2016-06-21, §6:9, beslut om verksamhet 2016-09-01 – 2016-12-31

Anders Lindblad
Socialchef

Sara Eriksson
Sakkunnig funktionshinder

9.

Förlängning av beställning av Fixartjänst

Beslutsförslag:

Att förlänga beställningen av tjänsten Fixartjänst från och med 2016-04-01 till och med 2017-03-31.

Tjänsteutlåtande

Socialförvaltningen

Till Vård- och omsorgsnämnden

Datum 2016-10-04

Dnr VON 2016/0079

Förlängning av beställning av Fixartjänst

Vård- och omsorgsnämndens beslut

Förlänga beställning av tjänsten Fixartjänst från och med 2016-04-01 till och med 2017-03-31

Bakgrund

Enligt styrmodellen i Österåkers kommun ska Vård- och omsorgsnämnden lämna beställningar till Produktionsstyrelsen avseende de verksamheter inom vård- och omsorgsområdet där Produktionsstyrelsen ansvarar för driften. Vård- och omsorgsnämnden beslutade vid sammanträde 2012-11-20 att beställa tjänsten, Fixartjänst. Beställningen gällde från 2013-04-01 till och med 2016-03-31 med möjlighet till ett års förlängning.

Förvaltningens slutsatser

Förvaltningen föreslår Vård- och omsorgsnämnden att förlänga beställningen med ett år. Beställningen gäller då till och med 2017-03-31. Förvaltningen avser att återkomma till nämnden med förslag på ny beställning.

Expedieras

Produktionsstyrelsen

Anders Lindblad
Socialchef

Kerstin Odenfelt
Sakkunnig äldre

10.

Tillägg till Vård- och omsorgsnämndens delegationsordning gällande undertecknande av personuppgiftsbiträdesavtal

Beslutsförslag:

Anta tillägg till Vård- och omsorgsnämndens delegationsordning enligt föreliggande tjänsteutlåtande, daterat 2016-10-05, innebärande att uppdra IT-chefen och i denna fråga dennes ersättare Kommundirektören att underteckna personuppgiftsbiträdesavtal med externa leverantörer.

Tjänsteutlåtande

Socialförvaltningen

Till Vård- och omsorgsnämnden

Datum 2016-10-05

Dnr VON 2016/0077

Tillägg till Vård- och omsorgsnämndens delegationsordning gällande undertecknande av personuppgiftsbiträdesavtal

Sammanfattning

Med anledning av beslut i Kommunstyrelsen samt till följd av ett ökat behov av underteckna personuppgiftsbiträdesavtal mellan Österåkers kommun och externa leverantörer behöver Vård- och omsorgsnämndens delegationsordning kompletteras med ett uppdrag till IT-chefen och i denna fråga dennes ersättare Kommundirektören, att underteckna avtal med externa leverantörer vilka hanterar personuppgifter för kommunens räkning.

Beslutsförslag

Vård- och omsorgsnämndens beslut

Anta tillägg till Vård- och omsorgsnämndens delegationsordning enligt föreliggande tjänsteutlåtande, daterat 2016-10-05, innebärande att uppdra IT-chefen och i denna fråga dennes ersättare Kommundirektören att underteckna personuppgiftsbiträdesavtal med externa leverantörer.

Bakgrund

Österåkers kommun anlitar externa leverantörer för olika typer av molntjänster där personuppgifter behandlas varför det uppstår behov av att personuppgiftsbiträdesavtal behöver tecknas. Kommunstyrelsen beslutade den 26 september 2016 att anta ett tillägg till Kommunstyrelsens delegationsordning gällande undertecknande av personuppgiftsbiträdesavtal. I sitt beslut rekommenderade Kommunstyrelsen att övriga berörda nämnder för sin egen del ska fatta beslut om att uppdra IT-chefen, och i denna fråga dennes ersättare Kommundirektören, att inom respektive nämnds ansvarsområde underteckna personuppgiftsbiträdesavtal med externa leverantörer.

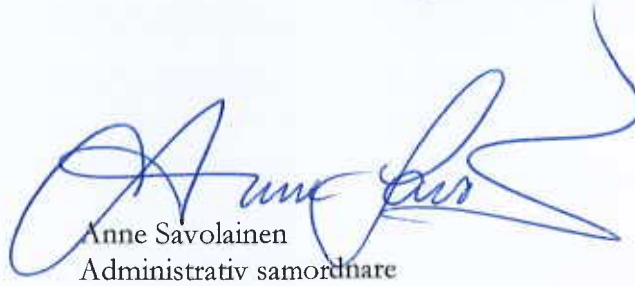
Förvaltningens slutsatser

Personuppgiftslag (1998:204), PuL, har till syfte att skydda människor mot att deras personliga integritet inte kränks när personuppgifter behandlas. Enligt 3 § PuL är varje nämnd personuppgiftsansvarig för den information som hanteras inom dess ansvarsområde. Nämnden ska, när en part utanför den egna organisationen, behandlar personuppgifter för nämndens räkning upprätta ett personuppgiftsbiträdesavtal. Det är personuppgiftsansvarige, i detta fall nämnden, som ansvarar att ett sådant avtal finns samt är ytterst ansvarig att personuppgiftslagen följs och att de registrerade behandlas korrekt. Kommunen, och därigenom även nämnderna, köper olika typer av molntjänster för t.ex. lagring av data, webbplatser, e-posthantering m.m. För att underlätta hanteringen av avtalsskrivandet och för att tillgodose korrekt samt rättsäker hantering av personuppgifter krävs det att nämnden uppdra IT-chefen eller i denna fråga dennes ersättare möjlighet att underteckna personuppgiftsbiträdesavtal för Vård- och omsorgsnämndens räkning.

Tjänsteutlåtande

Anders Lindblad
T.f. socialchef

Anne Savolainen
Administrativ samordnare

Bilagor

- KS § 10:14 den 2016-09-26

Expedieras

- Kommunstyrelsen
- Akten

KS § 10:14

Dnr. KS 2016/0235

(3)

Tillägg till Kommunstyrelsens delegationsordning gällande undertecknande av personuppgiftsbiträdesavtal

Kommunstyrelsens beslut

1. Anta tillägg till Kommunstyrelsens delegationsordning enligt förvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2016-05-19, innebärande att uppdra till IT-chefen och, i denna fråga till dennes ersättare Kommundirektören, att underteckna personuppgiftsbiträdesavtal med externa leverantörer.
2. Rekommendera övriga berörda nämnder och styrelser att för egen del fatta beslut om att uppdra till IT-chefen, och i denna fråga dennes ersättare Kommundirektören, att inom respektive nämnds ansvarsområde underteckna personuppgiftsbiträdesavtal med externa leverantör.

Sammanfattning

Till följd av ett ökat behov av att underteckna personuppgiftsbiträdesavtal mellan Österåkers kommun och externa leverantörer behöver Kommunstyrelsens delegationsordning kompletteras med ett uppdrag till IT-chefen och i denna fråga dennes ersättare Kommundirektören, att underteckna avtal med externa leverantörer, vilka hanterar personuppgifter för kommunens räkning.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens arbetsutskott har behandlat ärendet 2016-09-14, § 9:7.
- Kommunstyrelsens kontors tjänsteutlåtande daterat 2016-05-19.

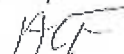
Förslag till beslut

- Michaela Fletcher (M) yrkar bifall till arbetsutskottets beslutsförslag innebärande att
1. Anta tillägg till Kommunstyrelsens delegationsordning enligt förvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2016-05-19, innebärande att uppdra till IT-chefen och, i denna fråga till dennes ersättare Kommundirektören, att underteckna personuppgiftsbiträdesavtal med externa leverantörer.
 2. Rekommendera övriga berörda nämnder och styrelser att för egen del fatta beslut om att uppdra till IT-chefen, och i denna fråga dennes ersättare Kommundirektören, att inom respektive nämnds ansvarsområde underteckna personuppgiftsbiträdesavtal med externa leverantör.

Propositionsordning

Ordföranden frågar om Kommunstyrelsen beslutar enligt Michaela Fletchers (M) yrkande och finner att så är fallet.

Forts.

Forts. KS § 10:14

Expedieras

- Byggnadsnämnden
- Kultur- och fritidsnämnden
- Miljö- och hälsoskyddsnämnden
- Produktionsstyrelsen
- Skolnämnden
- Socialnämnden
- Vård- och omsorgsnämnden
- IT-enheten
- Kommunkansliet

